

Badanie opinii mieszkańców Pyskowic na temat lokalnych problemów środowiskowych

Opracowanie dla potrzeb projektu:

„Umiejętność konsultacji społecznych ‘na styku inwestycje-środowisko’ drogą do zrównoważonego rozwoju”

Wrzesień 2009

Oprac.: mgr Krystyna Kozikowska-Koppel

Sfinansowano ze środków Narodowego Funduszu
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Spis Treści

1.	Wstęp.....	4
1.1.	Charakterystyka Pyskowic.....	4
1.1.1	położenie	4
1.1.2	dane demograficzne	4
1.1.3	powierzchnia i budowa geologiczna.....	5
1.1.4	historia.....	5
1.1.5	parki	7
1.1.6	ochrona środowiska.....	8
1.1.7	Preferowane kierunki inwestycji na terenie Gminy Pyskowice	10
1.2.	opis badania.....	11
1.3.	charakterystyka próby badawczej.....	12
2.	Warunki życia i mieszkania	14
2.1.	Ocena zmiany warunków życia i mieszkania	14
2.2.	Ocena jakości poszczególnych warunków życia i mieszkania	15
2.2.1	zaopatrzenie w wodę.....	15
2.2.2	kanalizacja.....	16
2.2.3	sposób ogrzewania.....	17
2.2.4	zagospodarowanie / usuwanie odpadów	18
2.2.5	czystość i porządek	19
2.2.6	komunikacja	20
2.2.7	stan dróg	21
2.2.8	warunki pracy	22
2.2.9	warunki rekreacji.....	23
2.2.10	inne	24
3.	Stan środowiska naturalnego	25
3.1.	Ocena zmiany stanu środowiska naturalnego	25
3.2.	Ocena jakości poszczególnych parametrów środowiska	26
3.2.1	jakość wody	26
3.2.2	czystość powietrza	27
3.2.3	jakość gleb	28
3.2.4	gospodarowanie przestrzenią.....	29

3.2.5	stan zieleni	30
3.2.6	inne	31
3.3.	Bogactwo przyrodnicze gminy w ocenie ankietowanych.....	32
4.	Gospodarowanie przestrzenią.....	34
4.1.	Ocena zagospodarowania przestrzeni.....	35
4.2.	Inwestycje uciążliwe dla środowiska.....	36
4.3.	Uciążliwości związane z inwestycjami	37
5.	Wpływ środowiska na zdrowie.....	39
5.1.	Ocena wpływu środowiska na zdrowie	39
5.2.	Oczekiwania dotyczące zmian podnoszących walory zdrowotne środowiska	40
6.	Warunki prowadzenia działalności rolniczej.....	42
6.1.	Ocena warunków funkcjonowania i rozwoju gospodarstw rolnych	42
6.2.	Ocena warunków rozwoju rolnictwa ekologicznego	43
7.	Zalety i wady Pyskowic	44
7.1.	Opinia mieszkańców o zaletach miejsca zamieszkania	44
7.2.	Opinia mieszkańców o wadach miejsca zamieszkania	45
7.3.	Zalety i wady – inne (zestawienie).....	46
8.	Najważniejsze, w opinii mieszkańców, problemy w zakresie ochrony środowiska do rozwiązania na terenie Pyskowic	48
8.1.	Problemy w zakresie ochrony środowiska	48
8.2.	Postulowane działania w zakresie ochrony środowiska	50
9.	Wyniki ankietyzacji w odniesieniu do gminnych dokumentów programowych z zakresu ochrony środowiska	52
9.1.	Warunki życia i mieszkania	52
9.2.	Stan środowiska naturalnego	54
9.3.	Gospodarowanie przestrzenią.....	56
9.4.	Wpływ środowiska na zdrowie.....	56
9.5.	Warunki prowadzenia działalności rolniczej.....	57
9.6.	Zalety i wady Pyskowic	57
9.7.	Najważniejsze problemy i plany w zakresie ochrony środowiska do rozwiązania na terenie Pyskowic	58
10.	Podsumowanie wyników ankietyzacji i wnioski.....	61

---

1. Wstęp

1.1. CHARAKTERYSTYKA PYSKOWIC¹

1.1.1 położenie

Pyskowice są gminą miejską położoną w południowo-zachodniej Polsce, w zachodniej części województwa śląskiego, i Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego (GOP), w północnej części powiatu gliwickiego (zajmują ok. 5% powierzchni powiatu) na Wyżynie Katowickiej, na pagórkowatym terenie w dolinie rzeki Drama, w zlewni rzeki Odry. Koryto Dramy zasilają potoki min. Potok Pniowski. Przez teren Gminy przebiega trasa Kanału Gliwickiego. Pyskowice sąsiadują z miastem: Gliwice (odległość 12 km) oraz gminami: Rudziniec, Toszek, Wielowieś (powiat gliwicki) oraz Zbrosławice (powiat tarnogórski). Tutaj też, od traktu wrocławskiego odgałęziają się drogi do Częstochowy i Poznania.

Drogi dojazdowe - krajowe:

- 40 - Granica Państwa (PL-CZ) > Głuchołazy - Prudnik - Kędzierzyn Koźle - Pyskowice
- 94 - Krzywa - Chojnów - Legnica - Prochowice - Wrocław - Brzeg - Opole - Strzelce Opolskie - Pyskowice - Bytom - Sosnowiec - Olkusz - Kraków (Radzikowskiego) – Balice
- wojewódzka: nr 901 relacji Gliwice- Pyskowice –Poznań.

Przez Pyskowice przebiega linia kolejowa Katowice-Opole-Wrocław

1.1.2 dane demograficzne

Wg danych GUS² liczba ludności na dzień 30 VI 2008 wynosiła ogółem 19 067 osób, w tym:

- mężczyźni 9116 (47,81%)
- kobiety 9951(52,19%)

---

¹ Przy opracowaniu charakterystyki Pyskowic wykorzystano dane dostępne na stronach internetowych oraz GUS.

² Dane: ludność. Stan i struktura w przekroju terytorialnym. Stan w dniu 30 VI 2008 r GUS Warszawa 2008

1.1.3 powierzchnia i budowa geologiczna

Powierzchnia ewidencyjna gminy Pyskowice wynosi 3.208 ha, z czego około 57,3 % (1837 ha) powierzchni stanowią użytki rolne. Pozostała część zajęta jest głównie przez lasy i grunty zadrzewione 7,8 % (252 ha), tereny pod wodami 10,6 % (340 ha), nieużytki 3,8 % (121ha) i tereny pozostałe związane z działalnością przemysłową, budownictwem oraz infrastrukturą drogową i kolejową.³

Charakterystyczną cechą Pyskowic jest zupełny brak większych kompleksów leśnych (o powierzchni powyżej 100 ha), a istniejące rozproszone enklawy leśne występują głównie w zachodniej, południowej i wschodniej części gminy (Las Mikoszowina, Las Dzierżno)

W południowo – zachodniej części gminy, zlokalizowany jest sztuczny zbiornik wodny Dzierżno Małe oraz część Jeziora Dzierżno Duże. Dzierżno Małe jest sztucznym zbiornikiem na rzece Dramie, jezioro Dzierżno Duże zlokalizowane jest na rzece Kłodnicy.

Gmina Pyskowice podobnie jak znaczny obszar powiatu gliwickiego charakteryzuje się utworami czwartorzędu, trzeciorzędu, triasu i karbonu. Utwory czwartorzędu występują ciąglą pokrywają praktycznie na całej powierzchni Gminy wyjątek stanowią strefy wychodni utworów triasu w północnej części. Czwartorzęd to utwory akumulacji rzecznej lodowcowej zlodowacenia środkowopolskiego. Wykształcony jest w postaci żwirów, piasków, mułków, ilów i glin zwałowych. Na szczególną uwagę zasługują piaszczysto-żwirowe utwory dolin rzecznych Bierawki i Kłodnicy (z Dramą), stanowiące kolektor dla wód podziemnych, zawierające złoża kopalin (kruszyw naturalnych, piasków podsadzkowych).⁴

1.1.4 historia⁵

Pyskowice należą do grupy najstarszych miast Górnego Śląska. Korzystne położenie na trakcie handlowym łączącym Wrocław z Krakowem, sprawiło, że ponad siedemset lat temu istniejąca na tym terenie osada rozwinęła się w miasteczko. Pierwsza historycznie udokumentowana informacja o Pyskowicach pochodzi z roku 1256. Historycy przyjmują, że Pyskowice otrzymały prawa miejskie ok. 1260 roku (związane z tym dokumenty się nie zachowały) i były początkowo miastem książęcym.

Z "urbariusza" (księgi wieczystej), sporządzonej po śmierci w 1532 roku księcia opolskiego Jana, dowiadujemy się, że w rynku znajdowały się wówczas 34 domy, a przy otaczających go uliczkach - 63. Domy były nieduże, drewniane i kryte słomą lub sitowiem. Działki, na których je wzniesiono, były również nieduże i bardzo wąskie. Miasto otoczone było wałem ziemnym i fosą napełnioną wodą z Dramy. Na środku rynku znajdował się ratusz, który we wczesnym okresie miał być budowlą drewnianą. Kościół i cmentarz usytuowano bliżej wałów obronnych. Miasto liczyło w tym czasie około 500 mieszkańców, którzy obok rolnictwa trudnili się rzemiosłem. Położenie przy ważnym szlaku handlowym dawało znaczące dochody i możliwości rozwoju. Władzę w mieście, w imieniu księcia, sprawował wójt z ławą miejską.

³ Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska www.bip.pyskowice.pl

⁴ Program Ochrony Środowiska Gminy Pyskowice str. 14-15

⁵ wykorzystano informacje: strona internetowa UM ww.pyskowice.pl wg opracowania Władysława Macowicza

Pierwsza połowa wieku XV przyniosła okres wojny husyckiej, które nie oszczędziły miasta. Po ich ustaniu jednak miasto szybko odbudowano i rozbudowano. Kolejne bardzo duże straty poniosły Pyskowice w okresie wojny 30-letniej, w latach dwudziestych XVII stulecia miasto splądrowały walczące wojska, a w 1642 roku zdobyły wojska szwedzkie. Niekorzystnie wpłynął na rozwój miasta również wiek XVIII z klęskami głodu, epidemiami i wojnami (II śląską i 7-letnią). Pyskowice jednak szybko się podźwignęły, o czym świadczy liczba mieszkańców z 1787 roku – 1.862.

Na przełomie XVIII i XIX wieku powstał w mieście przemysł metalurgiczny oparty na węglu drzewnym. Istniały wówczas dwa piece do wytopu surówki. Od 1808 roku Pyskowice przestały być miastem prywatnym i zaczęły zmieniać swoje oblicze.

W roku 1822 w mieście wybuchło aż 11 pożarów, które wywołały spore zniszczenia; spłonęła ponad połowa domów, ratusz, kościół, szkoła i spora część zabudowań gospodarczych. Odbudowę miasta oparto na nowym planie, który jednak zachował kształt nadany Pyskowicom w XIII wieku. wzrosła liczba mieszkańców, w 1823 roku wynosiła już 2 950 osób. W 1879 roku przez Pyskowice przeprowadzono linię kolejową z Opola do Gliwic, a w 1898 roku zbudowano stację rozrządową. Od tego momentu rozpoczęła się budowa osiedla dla kolejarzy i systematyczna modernizacja stacji kolejowej.

Okres prosperity przerwała I wojna światowa i wydarzenia po jej zakończeniu. Powstania śląskie i plebiscyt miały w Pyskowicach bardzo ostry przebieg; po podziale Śląska miasto pozostało w granicach Niemiec. Na przełomie lat 20. i 30. nastąpił przestrzenny rozwój miasta. Sprzyjała temu parcelacja folwarku na Zaolszanach Wielkich. W rejonie obecnego placu Żwirki i Wigury i sąsiednich ulic budowano domy dla kolejarzy, a następnie dla górników i hutników pracujących poza Pyskowicami.

W czasie II wojny światowej miasto szczególnie nie ucierpiało. Niemcy wycofując się wysadzili budynek szkoły podstawowej i jeden z budynków sąsiadujących z pocztą. Po zakończeniu działań wojennych spalono 32 budynki. Władze polskie przejęły Pyskowice w marcu 1945 roku. Do końca lat 40. odbudowano spalone domy w rynku i sąsiednich ulicach, zachowując charakter zabytkowy.

Na początku lat 50. zapadła decyzja budowy osiedla mieszkaniowego w północnej części miasta, potrzebowano mieszkań dla pracowników zakładów przemysłowych. Wraz z budownictwem mieszkaniowym rozwijała się infrastruktura. Wybudowano dziesiątki sklepów, cztery szkoły podstawowe, sześć przedszkoli, dwa żłobki, przychodnię lekarską, dwie apteki, pomieszczenia dla biblioteki miejskiej, oczyszczalnię ścieków, kotłownię, szpital i inne obiekty niezbędne dla normalnego funkcjonowania ponad 20-tysięcznego miasta. Rozwiązując problem dojazdu do pracy zbudowano w latach 60. linię kolejową, łączącą stację kolejową Pyskowice z Pyskowicami Miastem. Również w latach 60. podjęto próbę rozwiązania problemu z zatrudnieniem kobiet, budując filię Bytomskich Zakładów Odzieżowych "Polkon". Z podobnym zamierzeniem utworzono Zakłady Aparatury Pomiarowej "Inco", Wylęgarnię Drobiu oraz Zakłady Podzespołów Radiowych.

Na początku lat 60. w granice Pyskowic włączono wieś Dzierżno, a z nią Zakłady Remontu Taboru Kolejowego Przemysłu Węglowego. Na polach PGR-u utworzono Zakłady Szkółkarskie Drzew i Krzewów. Na terenie Dzierżna znajduje się jezioro powstałe w wyrobiskach popiaskowych, nad brzegiem którego zakłady przemysłowe założyły ośrodki sportowo-rekreacyjne.

1.1.5 parki⁶

Pyskowice są miastem posiadającym sporo terenów zielonych, w stosunku do swojej wielkości. W mieście występują parki, liczne skwerki i place wyposażone w ławeczki, a często urządzenia dla dzieci. Poniżej opisano największe.

PARK NA PLACU PIŁSUDSKIEGO

Powierzchnia działki na którym się znajduje wynosi 0,52 ha i jest zlokalizowana w centrum miasta pomiędzy ulicami Strzelców Bytomskich i Ignacego Paderewskiego. Teren parku jest płaski i nachylony z kierunku północno-wschodniego na kierunek południowo-zachodni.

W latach 2005-2006 park zmodernizowano, wyremontowano alejki, przebudowano dominantę, przeprowadzono rekultywację trawników i nasadzenie krzewów.

W skład szaty roślinnej wchodzi ciekawe i cenne z punktu widzenia estetycznego i botanicznego egzemplarze drzew i krzewów takie jak: klony tatarskie, głogi szypułkowe, wierzby płaczące, lipy drobnolistne i inne.

PARK MIEJSKI

Park Miejski jest zlokalizowany w południowej części Miasta, w dolinie rzeki Dramy. Stanowi on nie tylko element zieleni miejskiej, ale także krajobrazu. Jego kompozycja jest trudna do powiązania z konkretną szkołą sztuki ogrodowej; najbliższą formą klasyfikacyjną jest park miejski - ludowy.

Osnowę parku stanowi aleja jesionowa przecinająca park po skosie (północny wschód - południowy zachód), pełniąc jednocześnie dawniej, ważny społecznie, pieszy ciąg komunikacyjny. Łączy on centrum miasta z dworcem kolejowym. Drugim ważnym komunikacyjnie traktem pieszym jest aleja kasztanowców ciągnąca się wzdłuż zachodniej granicy parku. Ślady nasadzeń szpalerowych (lipowych) można zauważyć także wzdłuż alejki ciągnącej się po zachodniej części. Czytelnymi jeszcze elementami są nasadzenia żywotników zachodnich i lip krymskich w rejonie nieistniejącego już placu w centralnej części parku.

Swobodny charakter nasadzeń wewnętrznych, nadaje parkowi cechy naturalnego drzewostanu, umożliwia nieskrępowane korzystanie społeczeństwa z rekreacyjno - wypoczynkowych walorów tego terenu.

W składzie drzewostanu znajdują się cenne drzewa, niektóre z nich przekroczyły wiek 100 lat. W parku dominują gatunki: świerk kłujący - *Picea pungens*, sosna wejmutka - *Pinus strobus*, sosna czarna - *Pinus nigra*, topola czarna - *Populus nigra*, topola kanadyjska - *Populus x canadensis*, robinia akacja *Robinia pseudacacia*, klon jesionolistny - *Acer negundo*, wierzba biała (*Salix alba*), brzoza ciemna - *Betula obscura*, kępy cyprysików z rodzaju *Chamaecyparis*.

⁶ wykorzystano informacje: strona internetowa UM ww.pyskowice.pl

OGRÓDEK JORDANOWSKI

Teren ogródka o powierzchni 4.890 m² położony jest w rejonie ulic Strzelców Bytomskich, Osiedlowej i Poniatowskiego i stanowi jeden z największych placów zabaw w mieście. W 2008 roku rozpoczęto na nim prace związane z przebudową zieleni, remontem alejek i wymianą urządzeń zabawowych.

Na terenie Ogródka Jordanowskiego rosną drzewa i krzewy ozdobne z domieszką owocowych. Wśród zieleni ozdobnej przeważają drzewa liściaste, które reprezentowane są przez: jesiony, robinie akacjowe (grochodrzew), klony - jawory, wiązy, wiśnie i śliwy ozdobne, topole, lipy. Drzew iglastych jest niewiele. Należą do nich żywotniki, cisy, świerk kłujący oraz krzewy jałowca. Odrębną grupę krzewów stanowią żywopłoty z ligustru z domieszką derenia, forsycji i śnieguliczki, żywopłót głógowy.

1.1.6 ochrona środowiska⁷

Główne kierunki przyjęte w Pyskowicach w zakresie ochrony środowiska to:

GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Priorytety ekologiczne:

przywrócenie czystości wód powierzchniowych, ochrona zasobów wód podziemnych oraz zapewnienie mieszkańcom wody do picia wysokiej jakości.

GOSPODARKA ODPADAMI

Priorytety ekologiczne:

uporządkowanie gospodarki odpadowej w zgodzie z założeniami polityki ekologicznej państwa w zakresie zbierania, gromadzenia i unieszkodliwiania odpadów; ograniczenie do minimum negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko.

OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

Priorytety ekologiczne:

rekultywacja i rewitalizacja zdegradowanych terenów przemysłowych, unieszkodliwianie odpadów.

⁷ oprac. na podstawie danych ze strony internetowej UM [www. Pyskowice.pl](http://www.Pyskowice.pl)

OCHRONA POWIETRZA

Priorytety ekologiczne:

1. Poprawa stanu czystości powietrza przez ograniczenie niskiej emisji oraz zmniejszenie energochłonności obiektów poprzez prowadzenie i promowanie działań zmierzających do zmiany sposobu zaopatrzenia w ciepło oraz zmniejszenia energochłonności obiektów (działania termomodernizacyjne);
2. Propagowanie możliwości wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych (biomasa, odpady, itp.);
3. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie ochrony powietrza ze wskazywaniem szkodliwego oddziaływania zanieczyszczeń pyłowych i gazowych oraz kosztów społeczno – ekonomicznych spowodowanych zanieczyszczeniem atmosfery;
4. Ograniczenie emisji ze środków transportu przez dalszą modernizację układu komunikacyjnego, poprawę stanu technicznego dróg, budowę ścieżek rowerowych, promowanie korzystania z publicznych środków transportu;
5. Współpraca z sąsiednimi gminami w zakresie ochrony powietrza, w tym wykorzystywania źródeł energii odnawialnej i modernizacji układu komunikacyjnego.

OCHRONA PRZED HAŁASEM

Priorytety ekologiczne

Przeciwdziałanie nadmiernemu hałasowi” poprzez eliminowanie ruchu z terenów mieszkaniowych oraz zastosowanie ekranów i zieleni izolacyjnej. Poprawie stanu klimatu akustycznego gminy Pyskowice ma służyć:

1. Przebudowa komunikacyjnej infrastruktury, którego jednym z elementów jest poprawa klimatu akustycznego.
2. Przeznaczenie terenów na cele rozwoju przemysłu, rzemiosła i usług.(tzw. stref komercyjnych uchwalone w obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego),
3. Edukacja ekologiczna oraz działalność promocyjna na rzecz ekologii.

PROMIENIOWANIE NIEJONIZUJĄCE

Priorytety ekologiczne:

ochrona środowiska i ludności przed negatywnym oddziaływaniem elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego.

OCHRONA PRZYRODY

Priorytety ekologiczne:

oprawa jakości środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym zwiększenie atrakcyjności rekreacyjno - turystycznej Gminy.

1.1.7 Preferowane kierunki inwestycji na terenie Gminy Pyskowice⁸

W środkowej części Pyskowic krzyżują się ważne drogi, lecz jadące nimi samochody mijają miasto szybko. Natomiast czyste powietrze, tereny rekreacyjne na jeziorze Dzierżno Małe oraz zabytkowy układ urbanistyczny miasta, przyciągają turystów, amatorów sportów wodnych i pieszych wycieczek.

Korzystne położenie w układzie komunikacji drogowej i połączenia kolejowe oraz sąsiedztwo dużych aglomeracji miejskich są istotnym atutem dla potencjalnych inwestorów, dla których są przygotowywane atrakcyjne tereny inwestycyjne. Rozbudowana infrastruktura techniczna umożliwiającą dostęp do wszystkich mediów. Pyskowice posiadają własne nowoczesne, ekologiczne składowisko odpadów komunalnych. Rozbudowana jest łączność. Miasto jest w zasięgu wszystkich głównych sieci komórkowych.

Kierunki preferowane w zakresie inwestycji na terenie Pyskowic to:

- drogi, mosty, parkingi,
- oczyszczalnie ścieków,
- wodociągi, kanalizacja,
- budownictwo mieszkaniowe,
- hotele, gastronomia,
- obiekty sportowo-rekreacyjne,
- turystyka,
- zagospodarowanie terenów zielonych,
- budowa obiektów przemysłowych,
- przetwórstwo rolno-spożywcze.

⁸ Program Ochrony Środowiska Gminy Pyskowice str. 12-13

1.2. OPIS BADANIA

Badanie zostało przeprowadzone na zlecenie Polskiego Klubu Ekologicznego dla potrzeb projektu: „Umiejętność konsultacji społecznych ‘na styku inwestycje-środowisko’ drogą do zrównoważonego rozwoju” przez zatrudnionych na umowę zlecenie ankietowanych. Ankietyzację prowadzono od października 2008 do czerwca 2009. Ankiety były rozprowadzane trzema sposobami:

1. Bezpośrednio dostarczane mieszkańcom i odbierane w umówionym czasie, co stwarzało osobom ankietowanym możliwość spokojnego zastanowienia się nad odpowiedziami.
2. Wyłożone w Urzędzie Miejskim przy okienku podawczym oraz na stole, przeznaczonym dla oczekujących interesantów oraz w sekretariacie Miejskiego Ośrodka Kultury i Sportu. Zebrane przez te instytucje ankiety miały być następnie przekazane ankietowemu.
3. W lokalnej gazecie Przegląd Pyskowicki oraz na stronie internetowej UM zamieszczono informację o programie wraz z informacją o stronie internetowej z jakiej można pobrać ankietę i gdzie wysłać mailem wypełnioną.

Z tych trzech sposobów efektywny okazał się jedynie pierwszy. W wypadku drugiego, ankiety były zabierane przez mieszkańców, ale ani jedna nie została oddana. Podobnie również mieszkańcy nie wykazali z zainteresowania skorzystaniem z drogi mailowej.

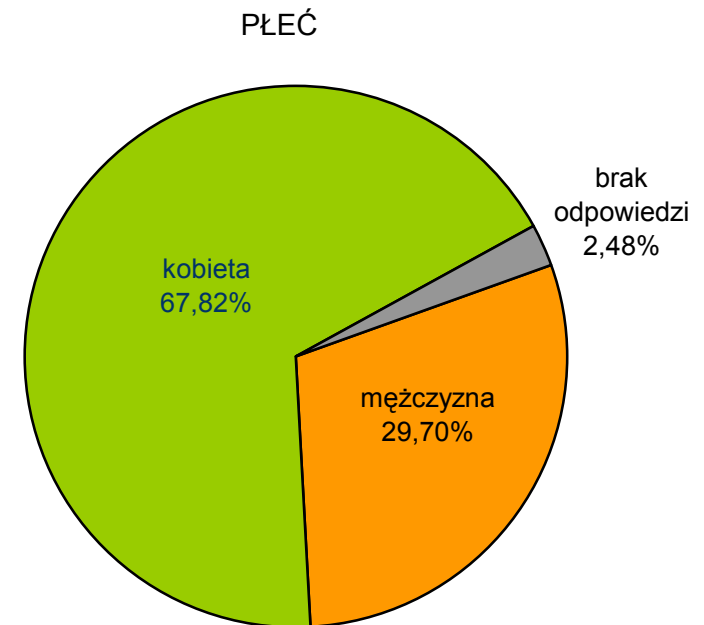
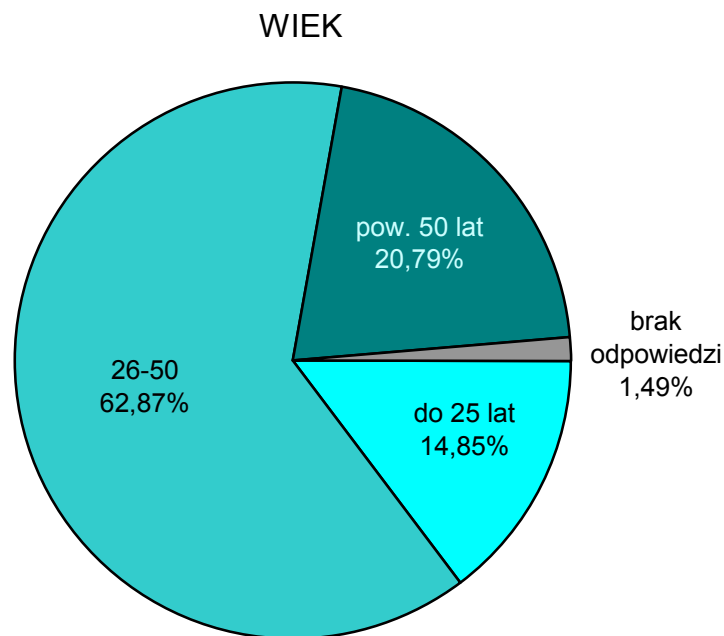
Ankieterom udało się pozyskać 202 ankiety.

1.3. CHARAKTERYSTYKA PRÓBY BADAWCZEJ

W badaniu nie udało się pozyskać reprezentatywnej, kwotowo-losowej próby dorosłych mieszkańców Pyskowic. Ankieterzy często spotykali się z odmową udziału w badaniu. Wyniki badania stanowią natomiast próbę reprezentatywną dla grupy osób aktywnych, zainteresowanych wywieraniem wpływu na dalszy rozwój miasta. Są to częściej kobiety niż mężczyźni, osoby głównie z wykształceniem wyższym lub średnim, aktywne zawodowo lub działające w jakichś organizacjach pozarządowych.

Odsetek osób które zdecydowały się wziąć udział w ankietyzacji w przedziale wiekowym od 26 do 50 lat wynosi ok. 63%, odsetek osób do 25 roku życia wynosi 15%, natomiast odsetek powyżej 50 roku życia – 21%. 1% ankietowanych nie podało swego wieku.

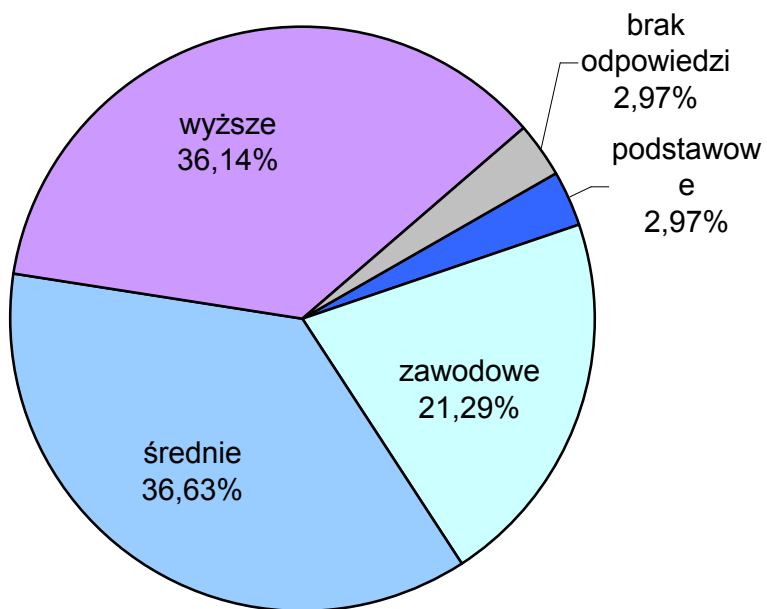
W grupie zdecydowanie dominują kobiety – jest ich ok. 68%, podczas gdy mężczyźni – 30%.

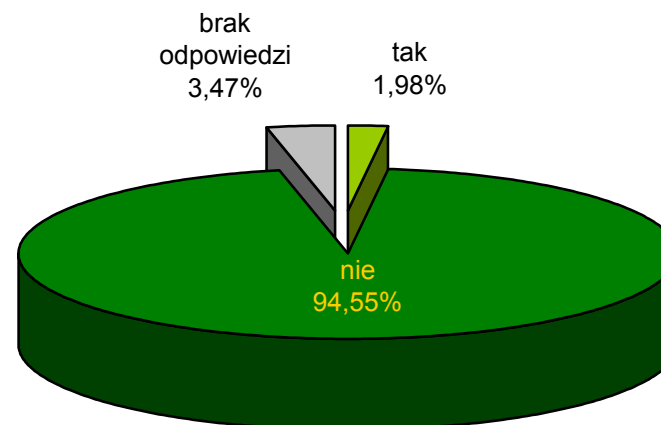
Osoby z wykształceniem wyższym stanowią ok. 36% ankietowanych, z wykształceniem średnim – 37%, zawodowym – 21%. Ok. 3% osób ma wykształcenie podstawowe, taka sama ilość ankietowanych powstrzymała się również od odpowiedzi.

Ok. 95% ankietowanych nie posiada gospodarstwa rolnego, a 2% - posiada. Ok. 3% ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

WYKSZTAŁCENIE

GOSPODARSTWO ROLNE

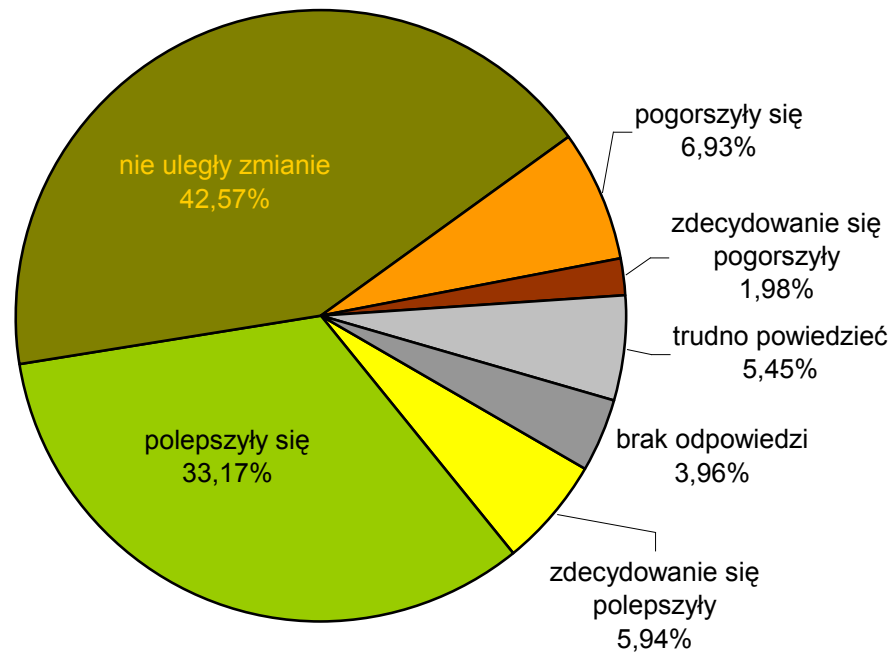

2. Warunki życia i mieszkania

2.1. OCENA ZMIANY WARUNKÓW ŻYCIA I MIESZKANIA

Ankietowani najczęściej podawali, że warunki życia i mieszkania na przestrzeni ostatnich lat nie uległy zmianie – ok. 43%. W opinii większości pozostałych osób poprawiły się – ok. 39%. Tylko 9% ankietowanych uznało, że uległy pogorszeniu, a 5%, że trudno powiedzieć.

Jak Pana/Pani zdaniem zmieniły się w ostatnich kilku latach ogólne warunki życia i mieszkania w Pana/Pani okolicy?

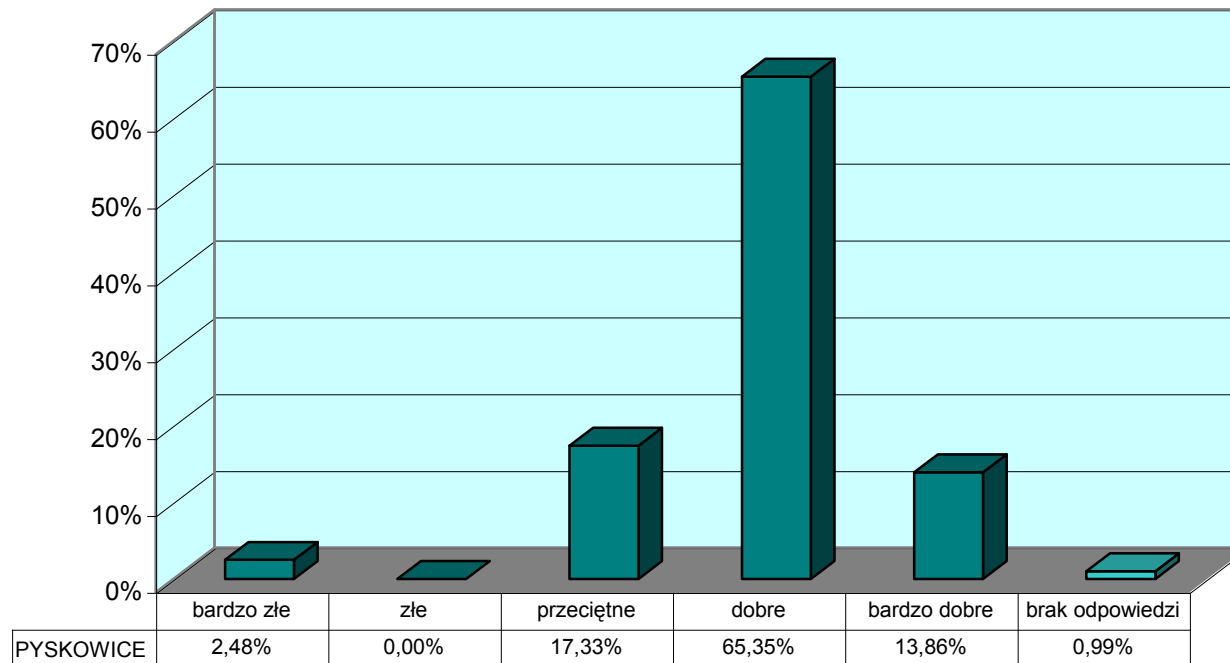
2.2. OCENA JAKOŚCI POSZCZEGÓLNYCH WARUNKÓW ŻYCIA I MIESZKANIA

Ankietowane osoby oceniały jakość takich warunków życia takich jak: zaopatrzenie w wodę, kanalizacja, ogrzewanie, gospodarka odpadami, czystość i porządek, komunikacja, stan dróg, warunki pracy i rekreacji na skali od bardzo dobre do bardzo złe.

2.2.1 zaopatrzenie w wodę

W opinii większości mieszkańców zaopatrzenie w wodę jest dobre lub bardzo dobre – ok. 79%. W opinii ok. 17% - przeciętne, 3% - złe. 1% ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi.

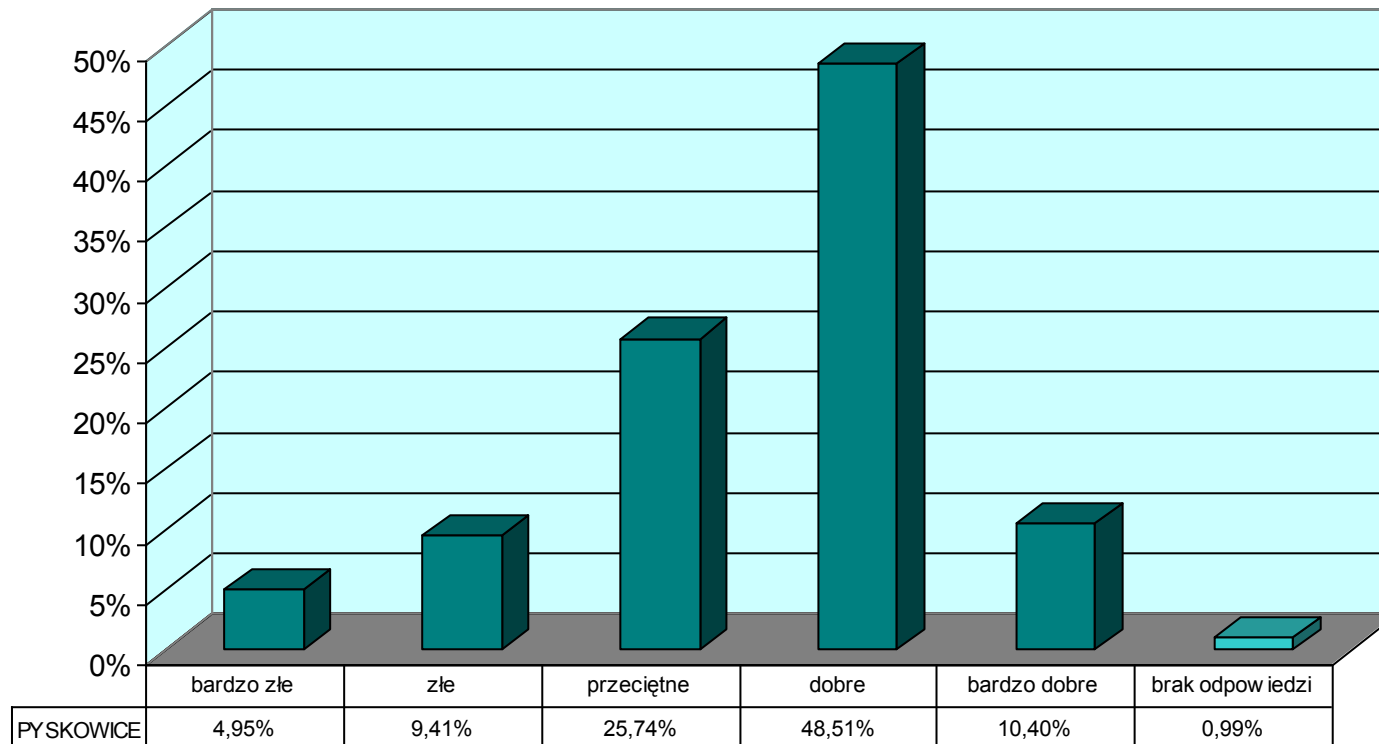
Proszę ocenić obecną jakość poszczególnych warunków życia i mieszkania: zaopatrzenie w wodę.

2.2.2 kanalizacja

W opinii większości mieszkańców kanalizacja jest dobra lub bardzo dobra – 59%. W opinii ok. 26% - przeciętna, 14% - zła lub bardzo zła. 1% ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi.

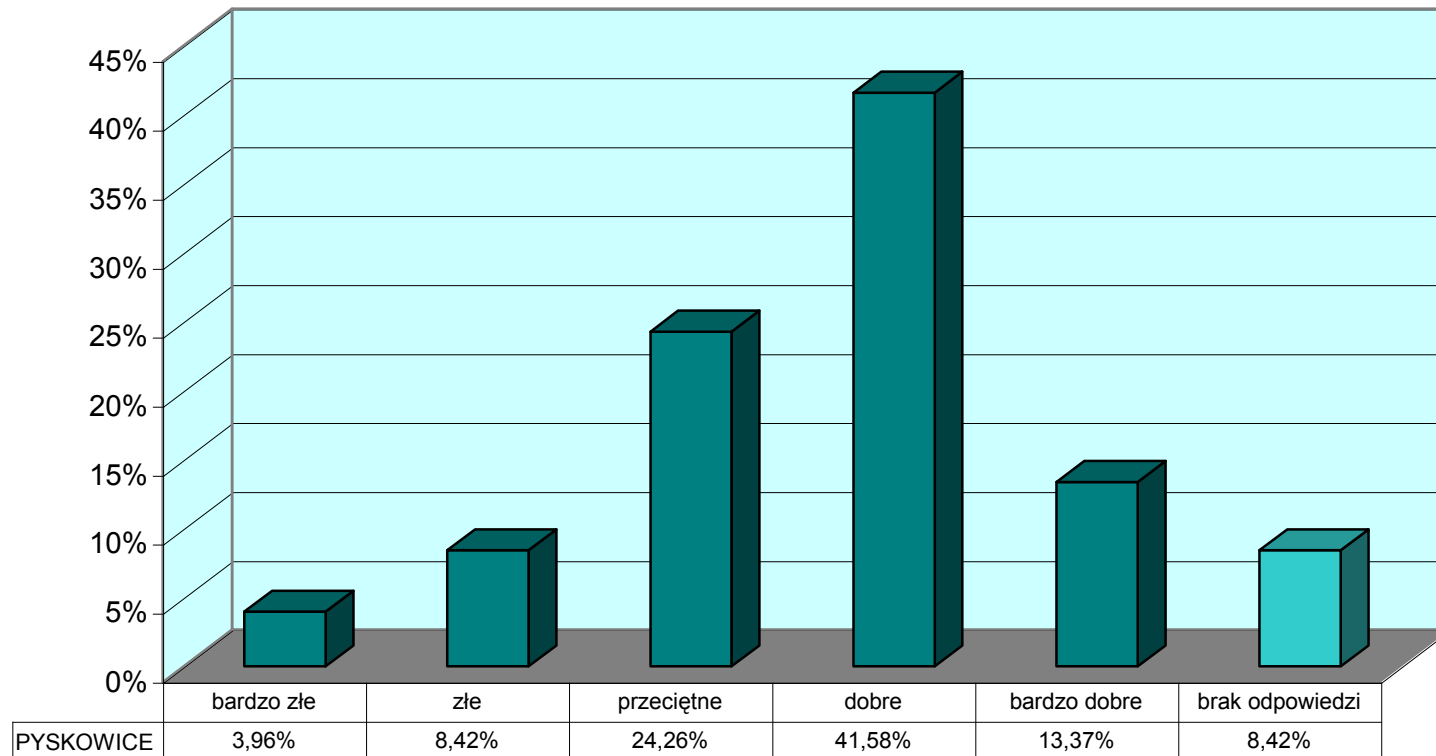
Proszę ocenić obecną jakość poszczególnych warunków życia i mieszkania: kanalizacja

2.2.3 sposób ogrzewania

W opinii większości mieszkańców zaopatrzenie sposób ogrzewania jest dobry lub bardzo dobry – ok. 55%. W opinii ok. 24% - przeciętny, 12% - zły lub bardzo zły. Ok. 8% ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi.

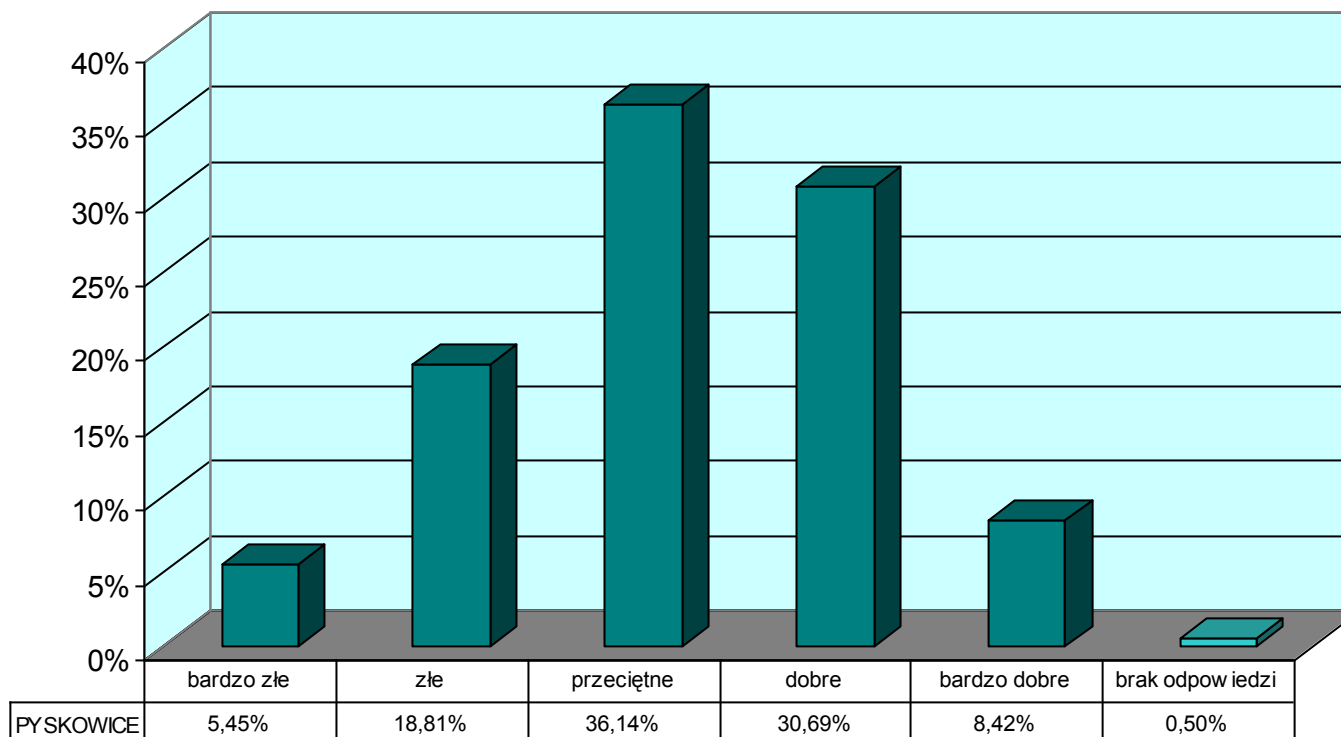
**Proszę ocenić obecną jakość poszczególnych warunków życia i mieszkania:
sposób ogrzewania**

2.2.4 zagospodarowanie / usuwanie odpadów

Ankietowani najczęściej podawali, że gospodarowanie odpadami jest dobre lub bardzo dobre - 39% albo przeciętne – 36%. W opinii ok. 24% - złe lub bardzo złe. Ok. 0,5 % ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi.

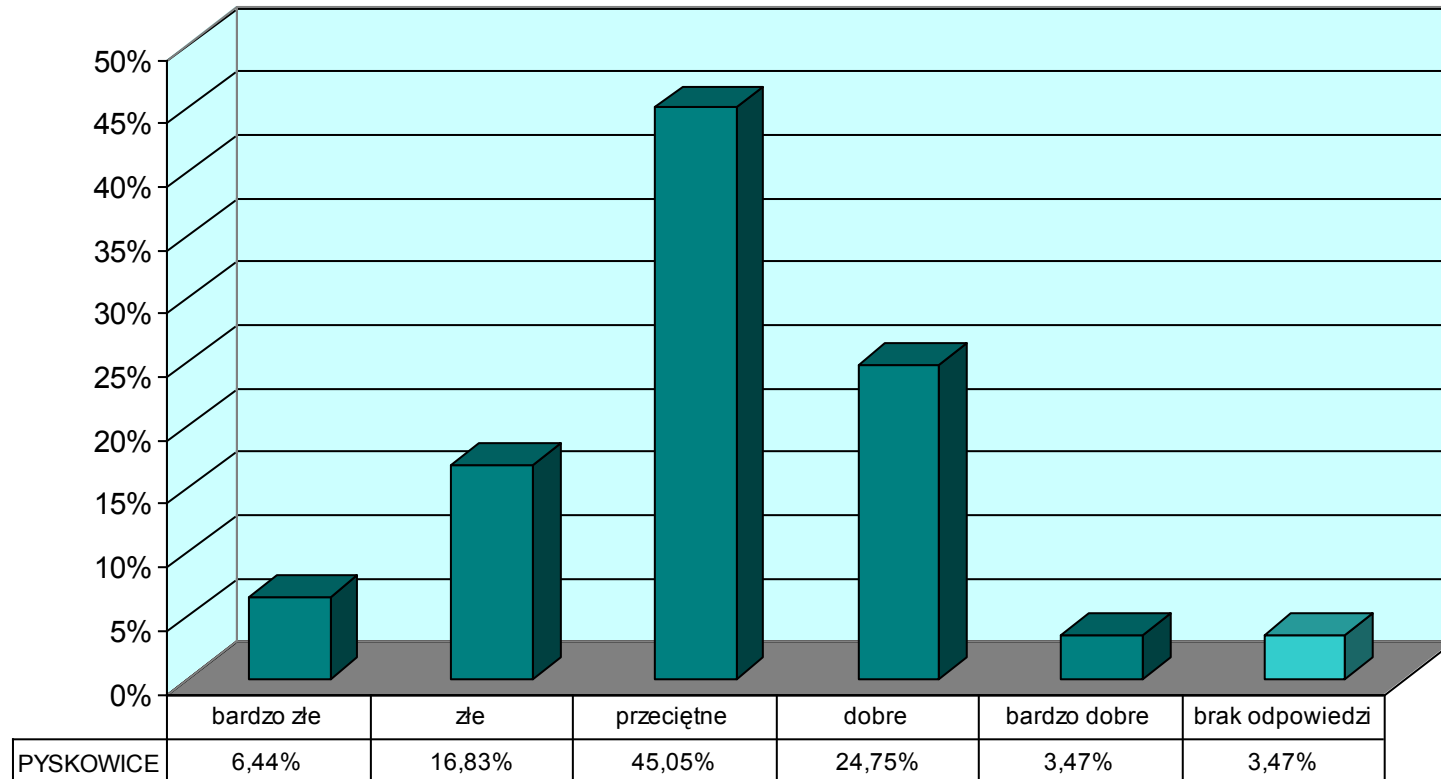
Proszę ocenić obecną jakość poszczególnych warunków życia i mieszkania: zagospodarowanie / usuwanie odpadów.

2.2.5 czystość i porządek

Ankietowani najczęściej podawali, że czystość i porządek są przeciętne - 45%, a następnie dobre lub bardzo dobre – 28%. W opinii ok. 23% - złe lub bardzo złe. Ok. 3% ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi.

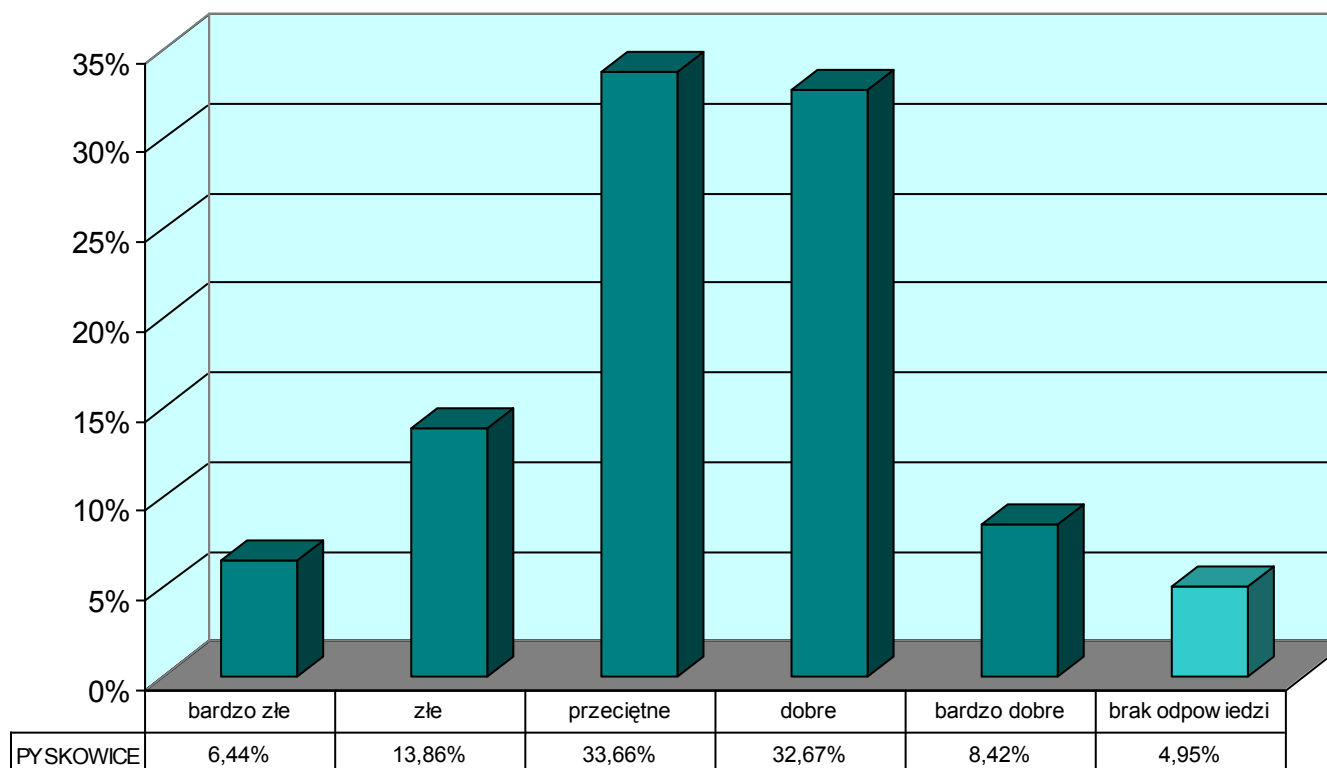
Proszę ocenić obecną jakość poszczególnych warunków życia i mieszkania: czystość i porządek.

2.2.6 komunikacja

Ankietowani najczęściej podawali, że komunikacja jest dobra lub bardzo dobra – 41% oraz przeciętna 36%. W opinii ok. 20% - zła lub bardzo zła. Ok. 5% ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi.

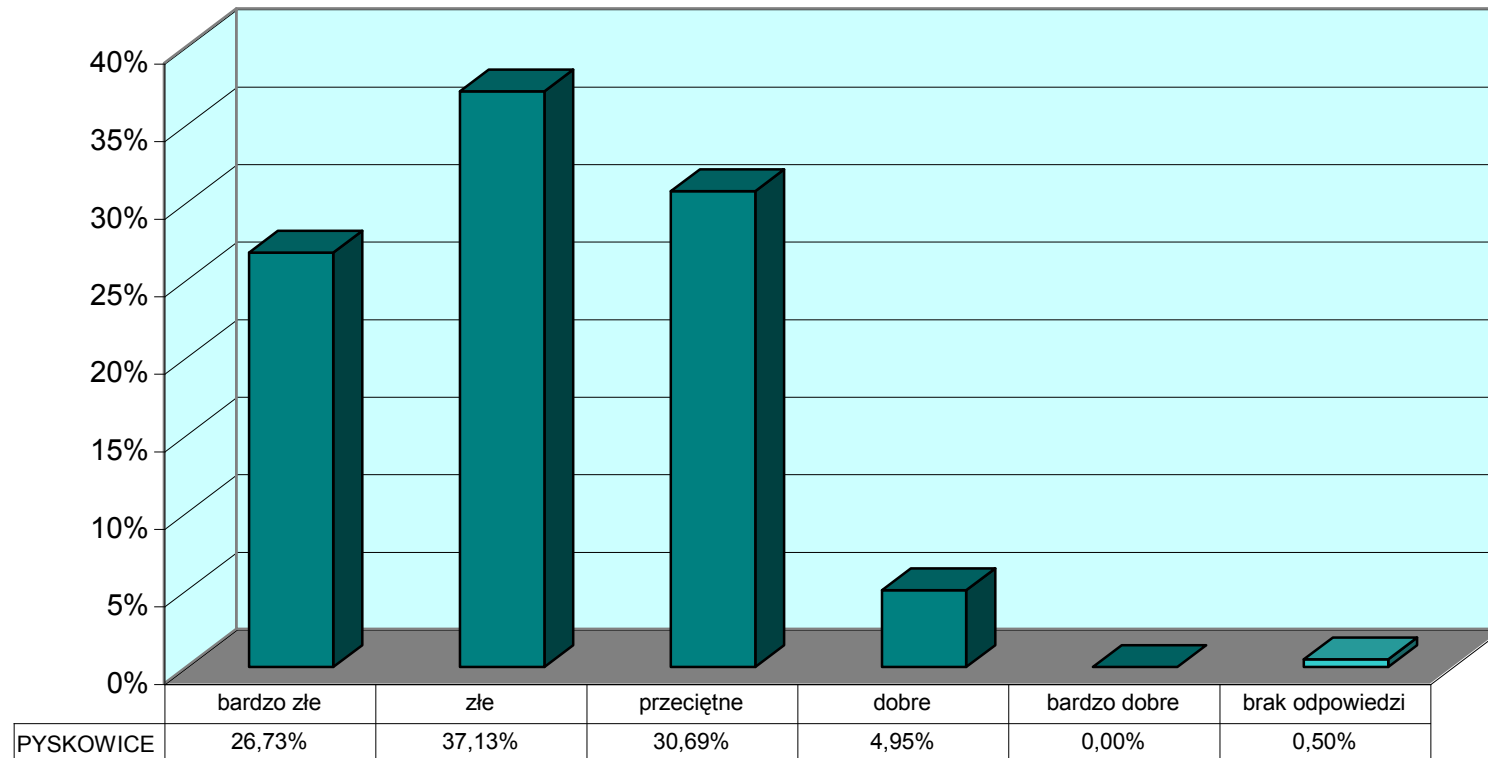
Proszę ocenić obecną jakość poszczególnych warunków życia i mieszkania: komunikacja.

2.2.7 stan dróg

W opinii większości mieszkańców stan dróg jest zły lub bardzo zły - 64%. W opinii ok. 31% - przeciętny, ok. 5% - dobry. Ok. 0,5% ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi.

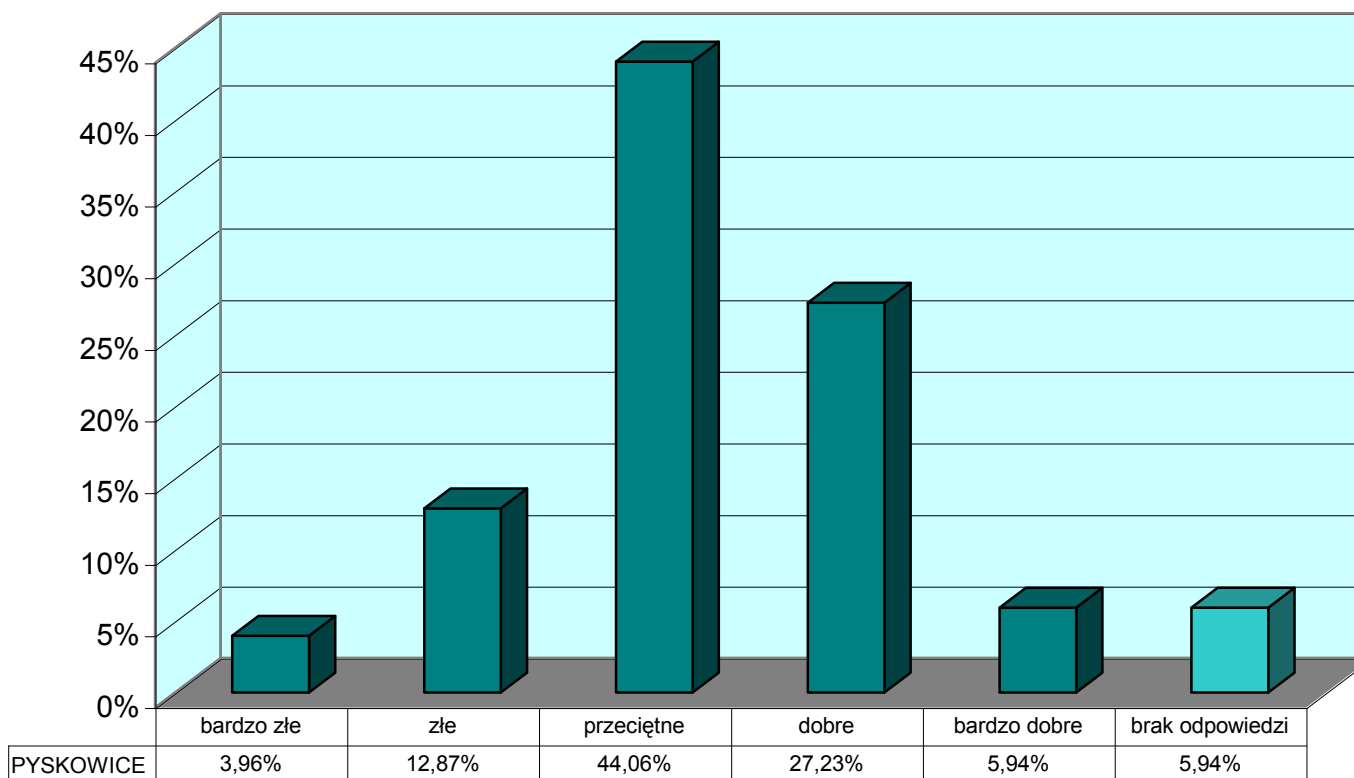
Proszę ocenić obecną jakość poszczególnych warunków życia i mieszkania: stan dróg.

2.2.8 warunki pracy

Ankietowani najczęściej podawali, że warunki pracy są przeciętne – 44%, a następnie dobre lub bardzo dobre - 33%. W opinii ok. 17% są złe lub bardzo złe. Ok. 6% ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi.

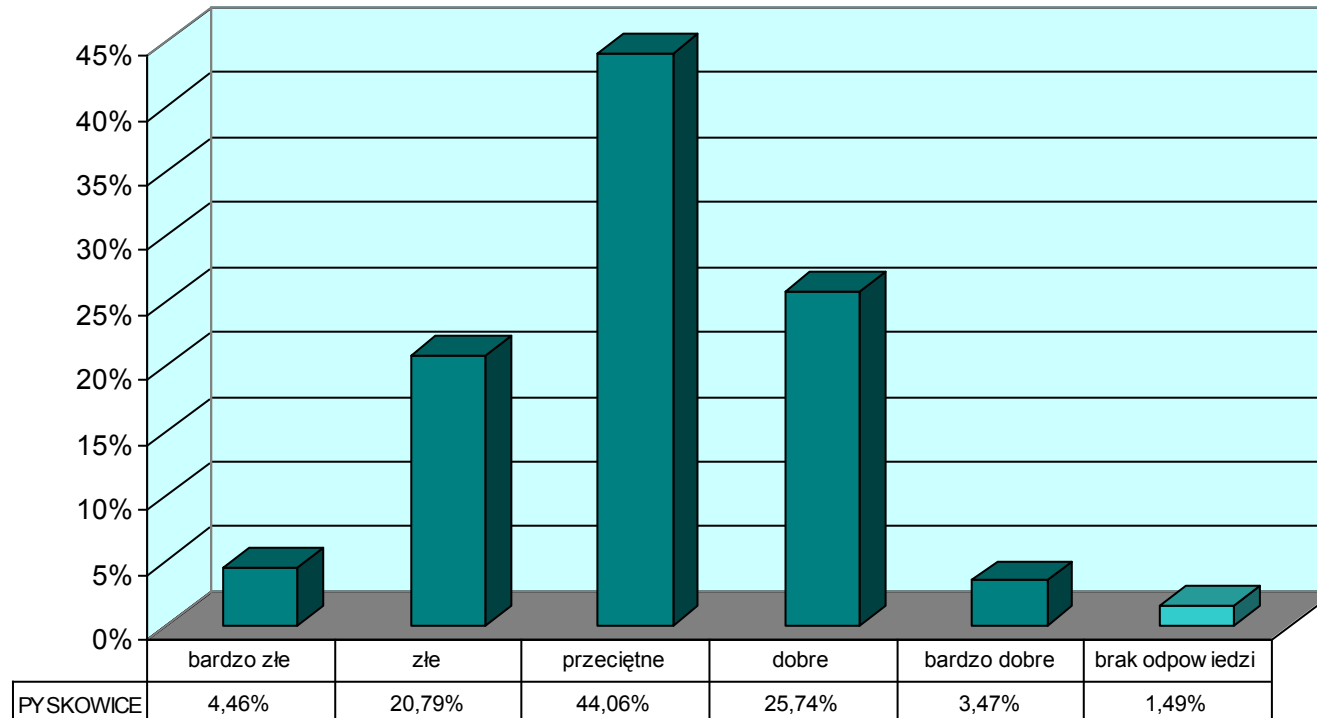
Proszę ocenić obecną jakość poszczególnych warunków życia i mieszkania: warunki pracy.

2.2.9 warunki rekreacji

Ankietowani najczęściej podawali, że warunki rekreacji są przeciętne – 44%, a następnie dobre lub bardzo dobre - 29%. W opinii ok. 25% są złe lub bardzo złe. Ok. 1,5% ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi.

Proszę ocenić jakość poszczególnych warunków życia i mieszkania: warunki rekreacji.

2.2.10 inne

Bardzo niewielu ankietowanych (tylko 9 osób) podało jakieś dodatkowe informacje dotyczące warunków życia i mieszkania.

Jako bardzo złe ankietowani ocenili:

- zagospodarowanie centrum miasta
- parkowanie samochodów (brak parkingów)
- odprowadzenie deszczówki
- szambo
- głośne zachowanie młodzieży wieczorami i nocą
- hałas

Jako złe ankietowani ocenili:

- rozrywka – mały wybór
- niszczenie zabytkowych budowli

Jako dobre ankietowani ocenili:

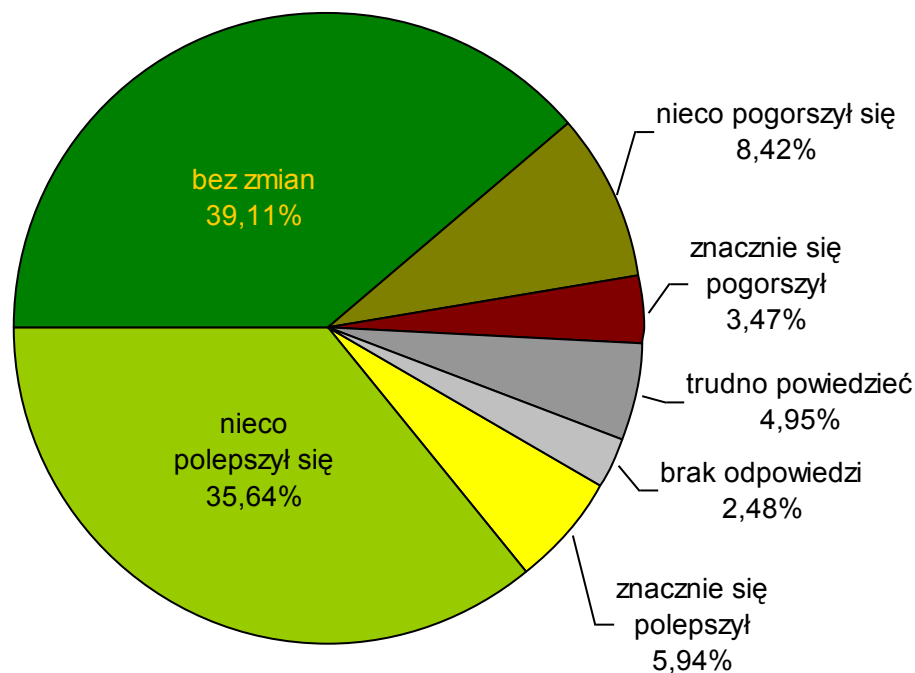
- więcej zieleni (sadzenie drzew)

3. Stan środowiska naturalnego

3.1. OCENA ZMIANY STANU ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Ankietowani najczęściej podawali, że stan środowiska naturalnego na przestrzeni ostatnich lat polepszył się – ok. 42%. W opinii większości pozostałych osób nie uległ zmianie – ok. 39%. Ok. 12% ankietowanych uznało, że uległ pogorszeniu, a 5%, że trudno powiedzieć. Ok. 2,5% - nie udzieliło odpowiedzi.

Jak Pana/Pani zdaniem zmienił się stan środowiska naturalnego w okolicy, w której Pan/Pani mieszka?

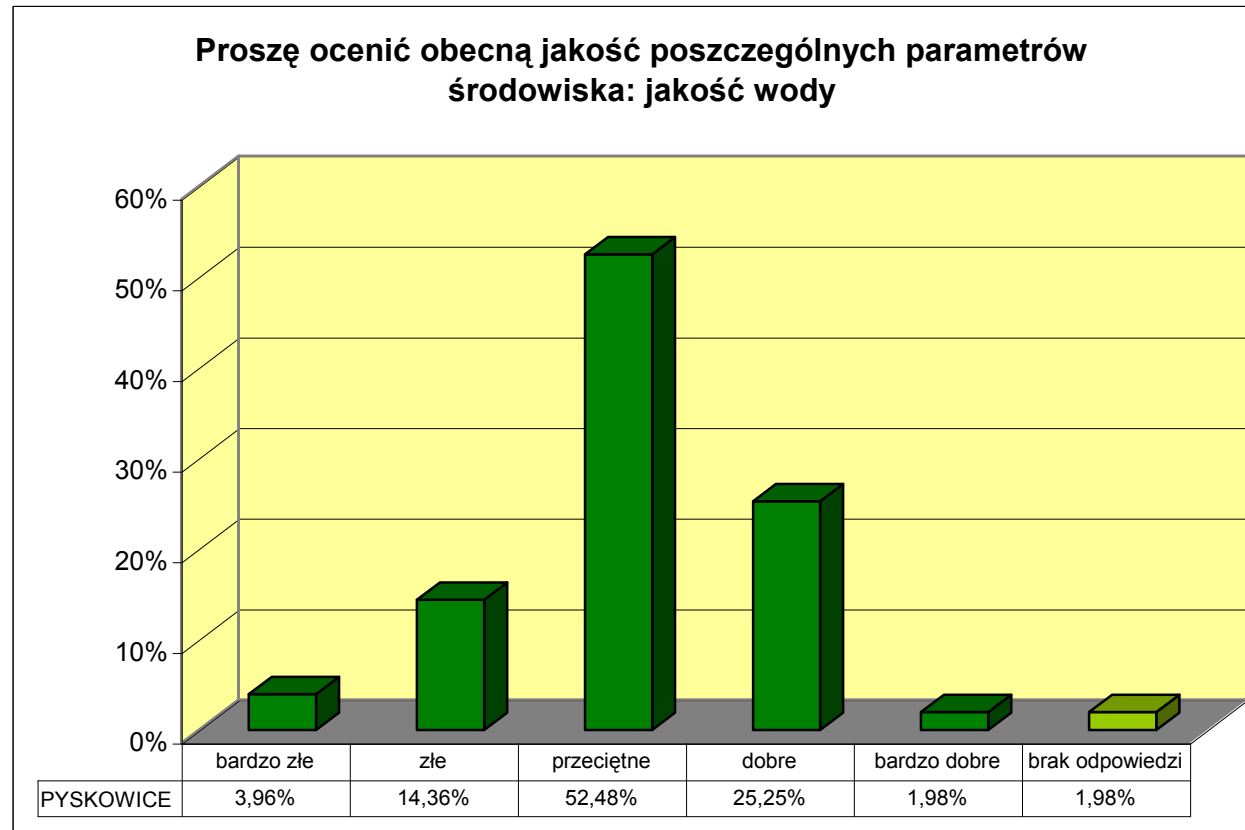

3.2. OCENA JAKOŚCI POSZCZEGÓLNYCH PARAMETRÓW ŚRODOWISKA

Ankietowane osoby oceniały jakość takich warunków życia takich jak: jakość wody, czystość powietrza, jakość gleb, gospodarowanie przestrzenią, stan zieleni na skali od bardzo dobre do bardzo złe.

3.2.1 jakość wody

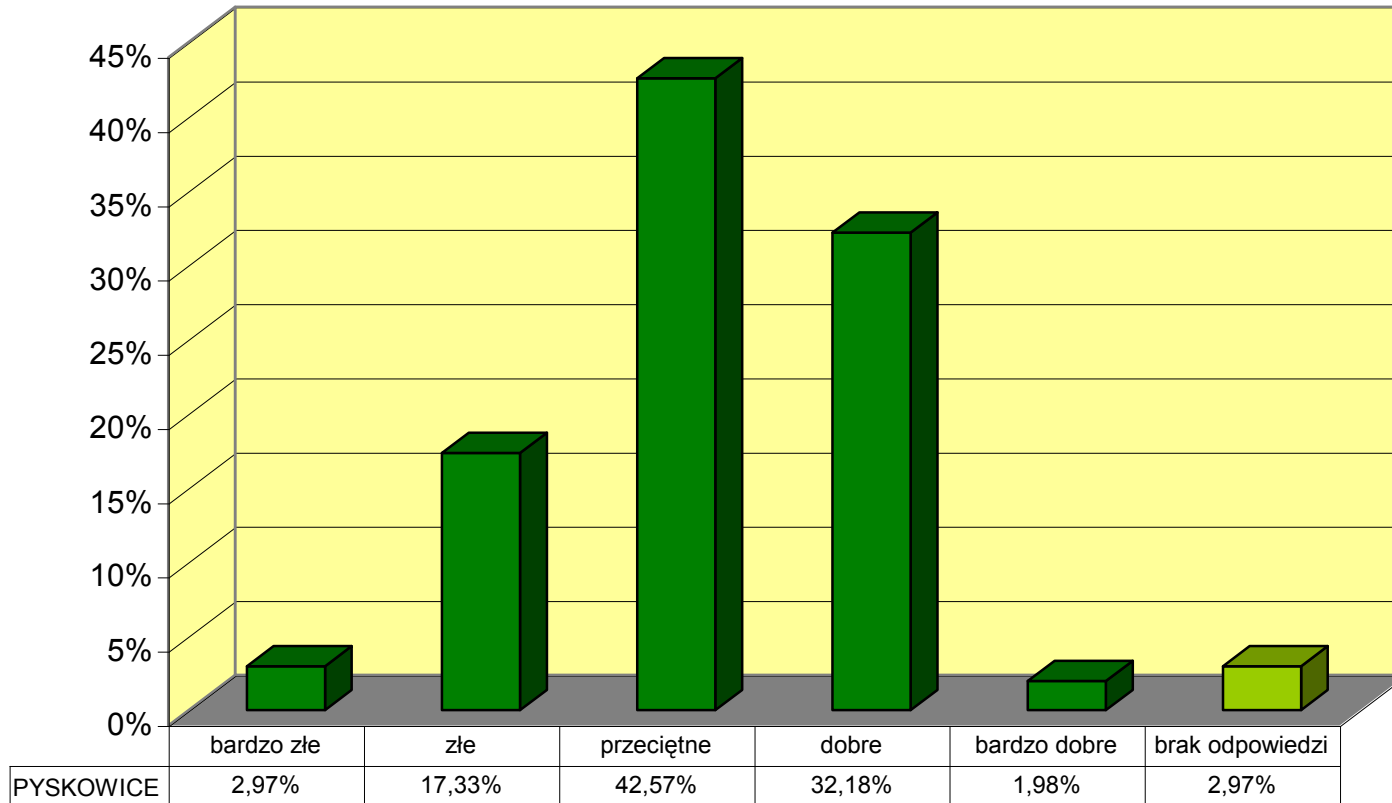
W opinii większości mieszkańców zaopatrzenie w wodę jest przeciętne – ok.52%. W opinii ok. 27% - dobre lub bardzo dobre, 18% - złe lub bardzo złe. 2% ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi.

3.2.2 czystość powietrza

Ankietowani najczęściej podawali, że czystość powietrza jest przeciętna – ok. 43%, a następnie dobra lub bardzo dobra – 34%. W opinii ok. 20% jest zła lub bardzo zła. 3% ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi.

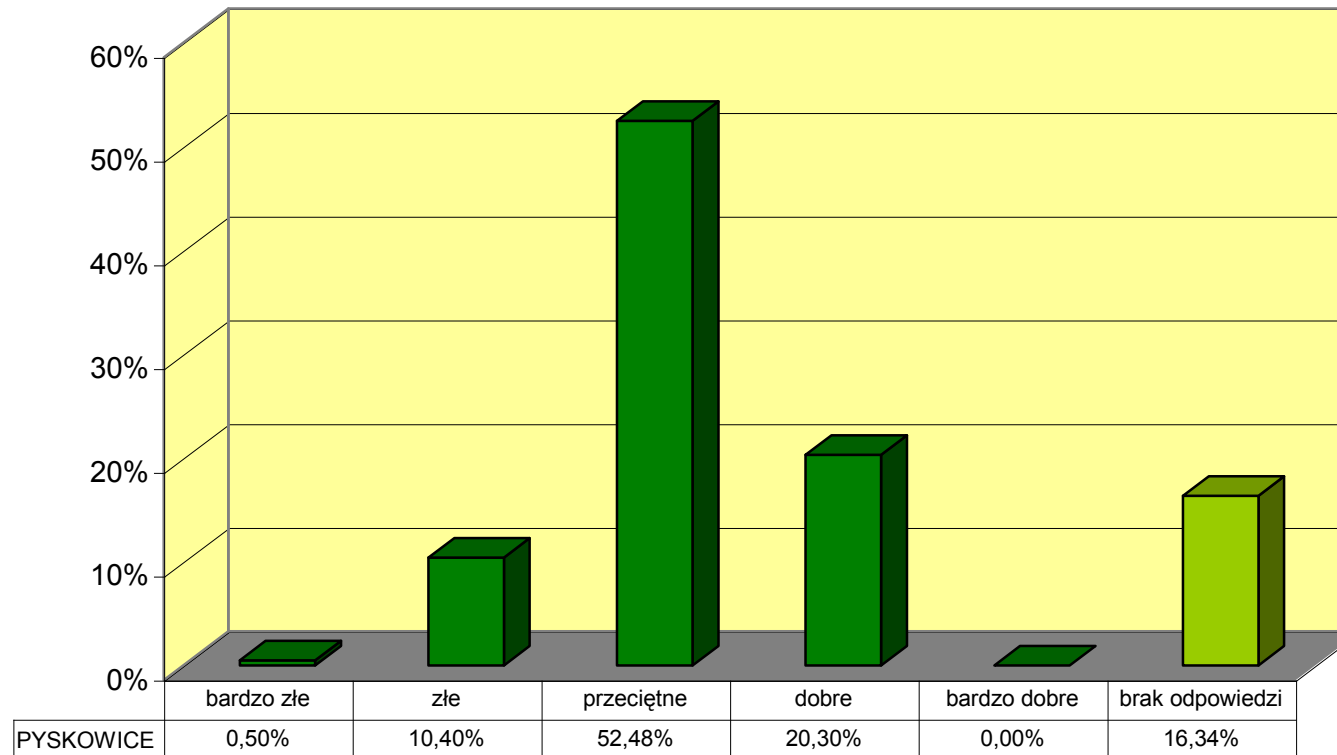
Proszę ocenić obecną jakość poszczególnych parametrów środowiska: czystość powietrza

3.2.3 jakość gleb

W opinii większości mieszkańców jakość gleb jest przeciętna – ok. 52%. W opinii ok. 20% - dobra, 11% - zła lub bardzo zła. Ok. 16% ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi.

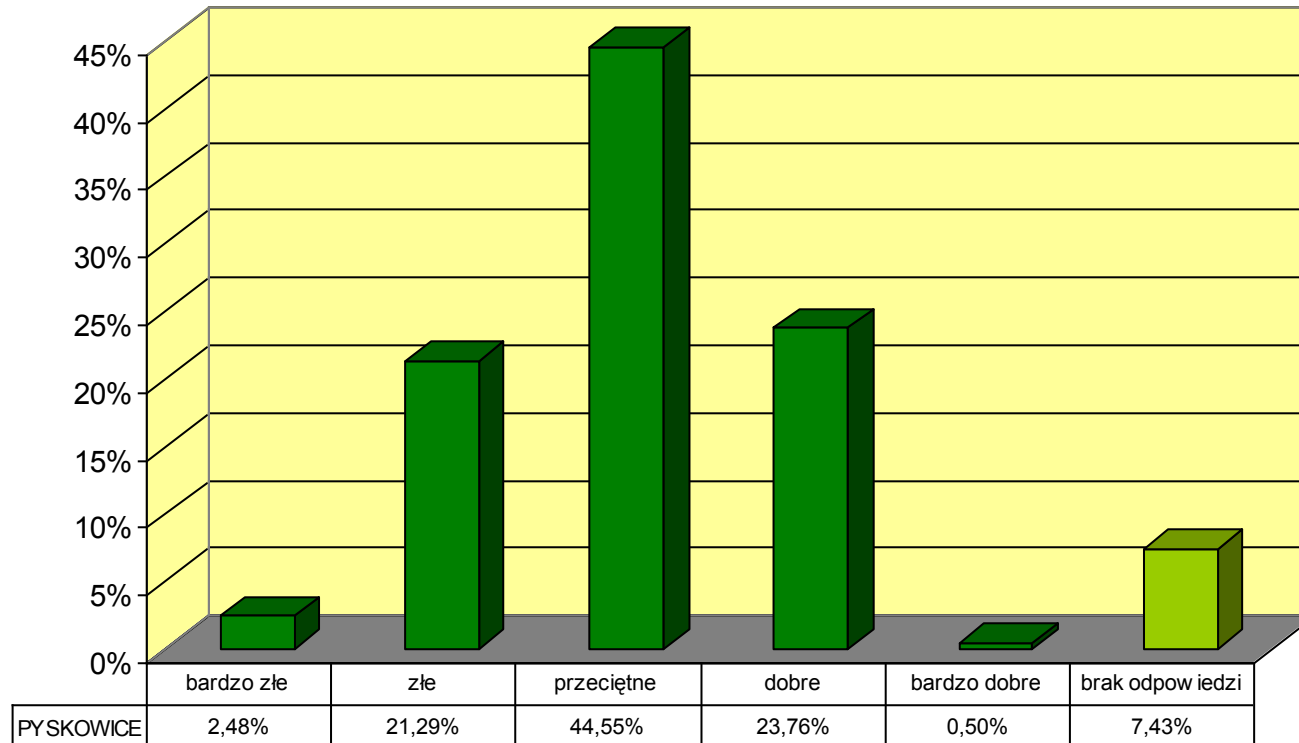
**Proszę ocenić obecną jakość poszczególnych parametrów środowiska:
jakość gleb.**

3.2.4 gospodarowanie przestrzenią

Ankietowani najczęściej podawali, że gospodarowanie przestrzenią jest przeciętne – ok. 45%. Pozostałe zdania były w dużej mierze podzielone – 24% oceniło gospodarowanie przestrzenią jako dobre lub bardzo dobre i 24% - jako złe lub bardzo złe. Ok. 7% ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi.

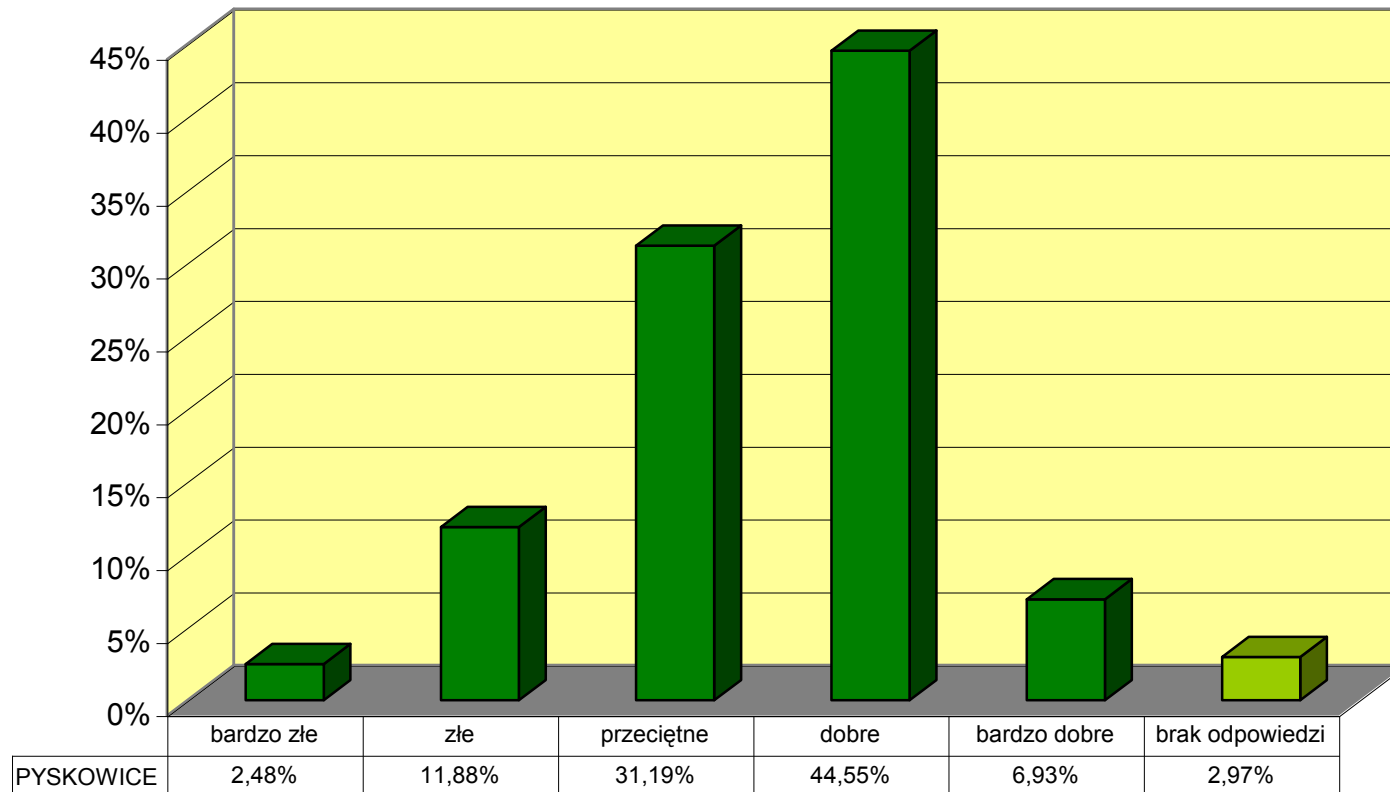
**Proszę ocenić obecną jakość poszczególnych parametrów środowiska:
gospodarowanie przestrzenią**

3.2.5 stan zieleni

W opinii większości mieszkańców stan zieleni jest dobry lub bardzo dobry – ok. 51%. W opinii ok. 31% - przeciętne, 14% - zła lub bardzo zła. 3% ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi.

**Proszę ocenić obecną jakość poszczególnych parametrów środowiska:
stan zieleni.**

3.2.6 inne

Bardzo niewielu ankietowanych (tylko 3 osoby) podały jakieś dodatkowe informacje dotyczące parametrów środowiska, wszystkie ocenione w ten sam sposób.

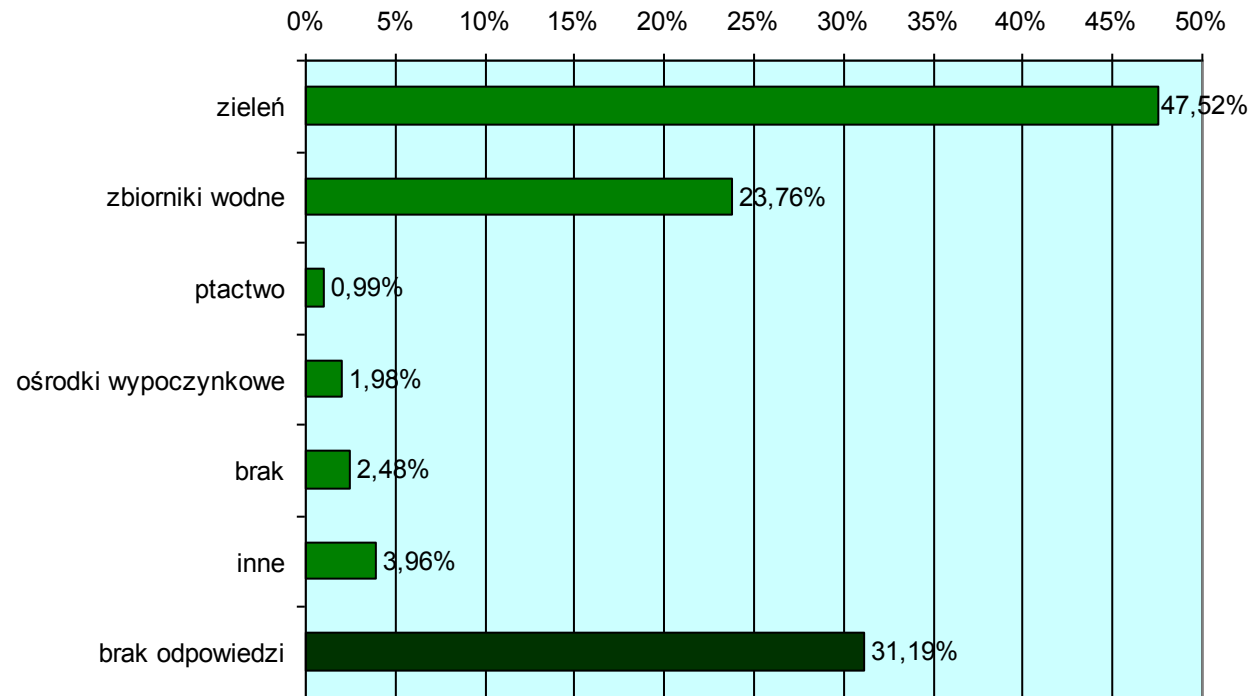
Jako złe ankietowani ocenili:

- zagospodarowanie obiektów rekreacyjnych
- opróżnianie kontenerów na śmieci
- czystość zaułków (liście, plastiki)

3.3. BOGACTWO PRZYRODNICZE GMINY W OCENIE ANKIETOWANYCH

W opinii największej ilości ankietowanych bogactwem przyrodniczym Pyskowic jest zieleń – ok. 48%, a następnie zbiorniki wodne – 24%.

Co Pan/Pani uważa za największe bogactwo przyrodnicze gminy?

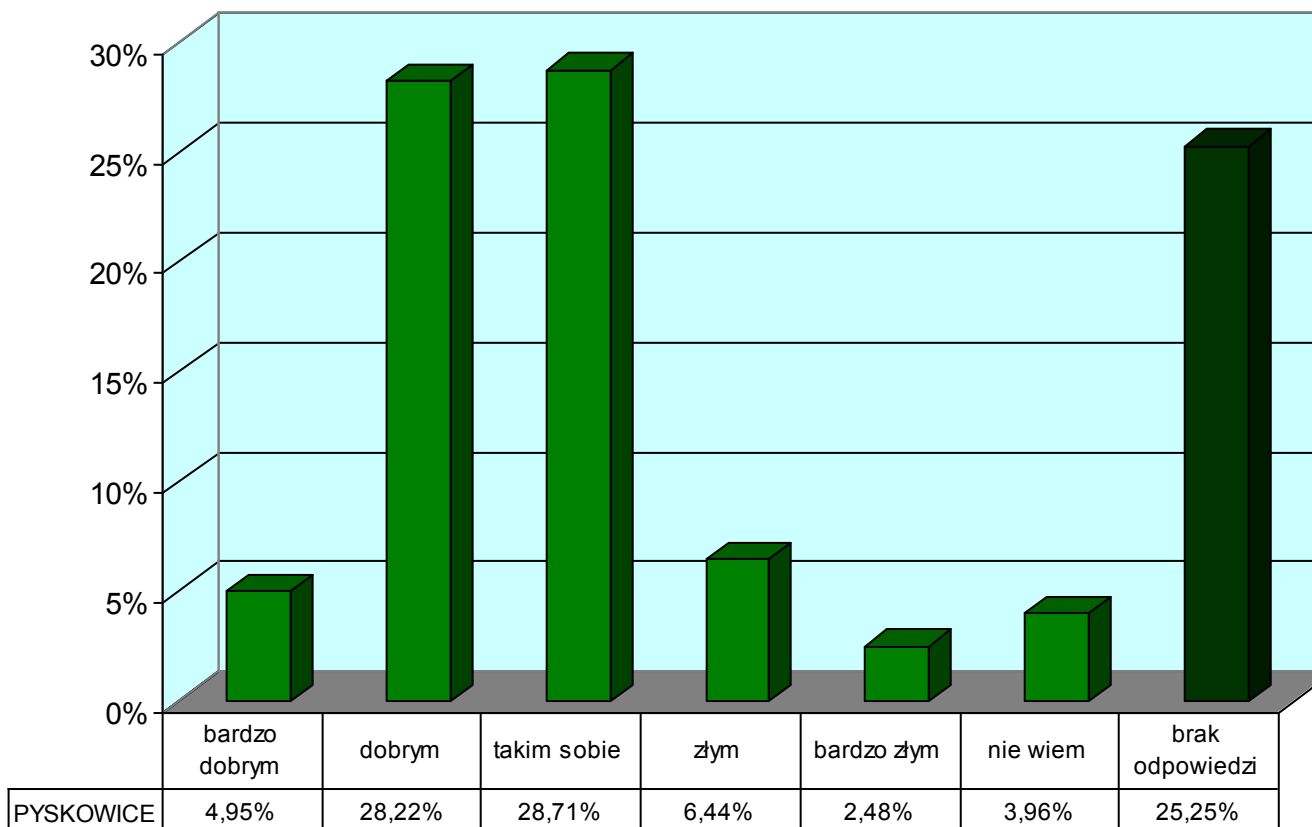
Podano, że na terenie miasta istnieje platan i stary dąb, a jeziora są cennym miejscem rozrodu ptaków.

Jako inne zaszeregowano

- czystość powietrza - 2
- słabo zagospodarowana okolica rzeki Dramy - 1
- nie ma na szczęście dużych fabryk zanieczyszczających przyrodę -1
- ścieżki rowerowe - 1

Na pytanie o stan, w jakim stanie znajduje się bogactwo przyrodnicze gminy osób odpowiedziało, że takim sobie – ok. 29% jak, że dobrym – ok. 28% (dobrym i bardzo dobrym – ok. 33%). Mniej więcej tyle samo osób nie udzieliło odpowiedzi lub podało, że nie wie – 29%. Ok. 10% ankietowanych oceniło stan zieleni jako zły lub bardzo zły. Częściej był oceniany pozytywnie stan zieleni niż zbiorników wodnych.

W jakim stanie się ono znajduje?

---

4. Gospodarowanie przestrzenią

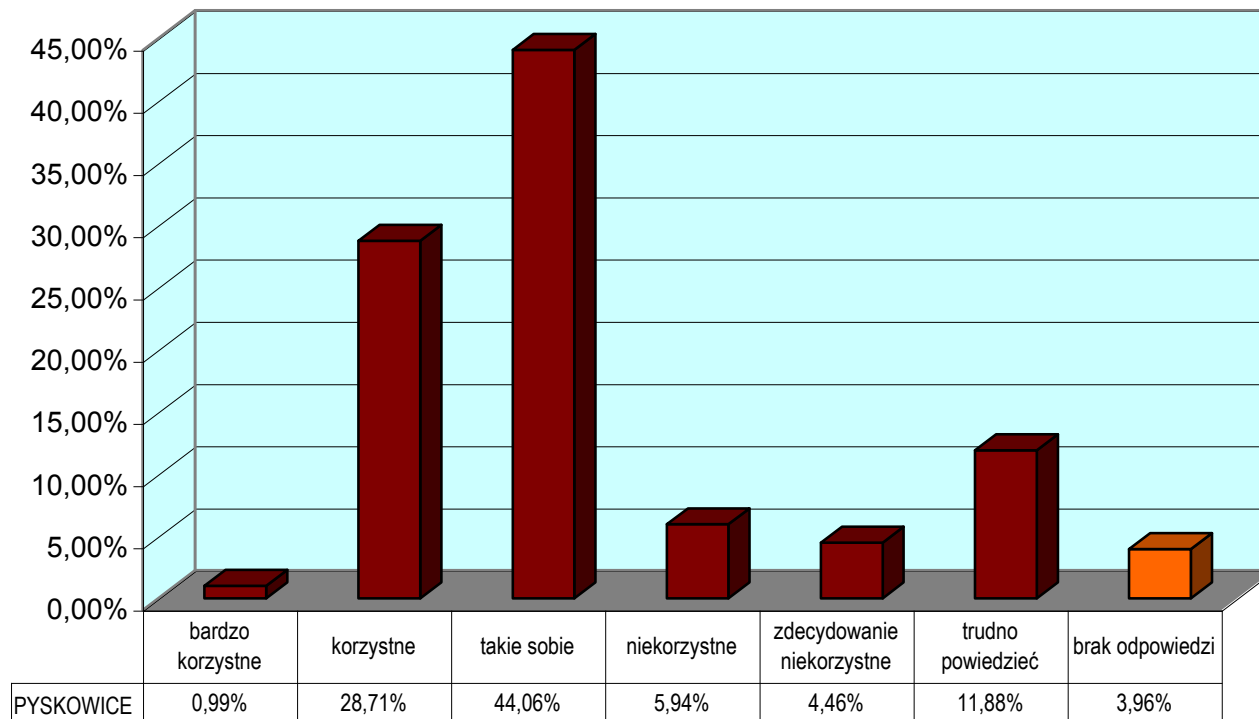
Gospodarowanie przestrzenią było oceniane w ramach oceny parametrów środowiska oraz w osobnych pytaniach. W ramach oceny parametrów środowiska (prezentacja wykresu w rozdziale 2.2.1.4) ankietowani ocenili gospodarowanie przestrzenią głównie jako przeciętne – 45 % , pozostali podzielili się w opiniach na dwie prawie równe grupy – ok. 24%, które oceniały zagospodarowanie przestrzeni pozytywnie lub negatywnie.

W podzielnych pytaniach proszono ankietowanych o ocenę zagospodarowanie przestrzeni (urbanizacja, osadnictwo, lokalizacja inwestycji, drogi, itp.) ze względu na wykorzystanie specyfiki naturalnego środowiska (zachowanie ładu krajobrazu, ochrona zasobów przyrodniczych) oraz podanie czy w zamieszkiwanej przez respondenta okolicy prowadzone są jakieś inwestycje lub działania uciążliwe dla mieszkańców, a jeśli tak - na czym polega ich uciążliwość.

4.1. OCENA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENI

Najwięcej mieszkańców oceniło zagospodarowanie przestrzeni jest takie sobie – ok. 44%, następnie korzystne lub bardzo korzystne – 30%. W opinii ok. 10% - niekorzystne lub bardzo niekorzystne. Ok. 4% ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi.

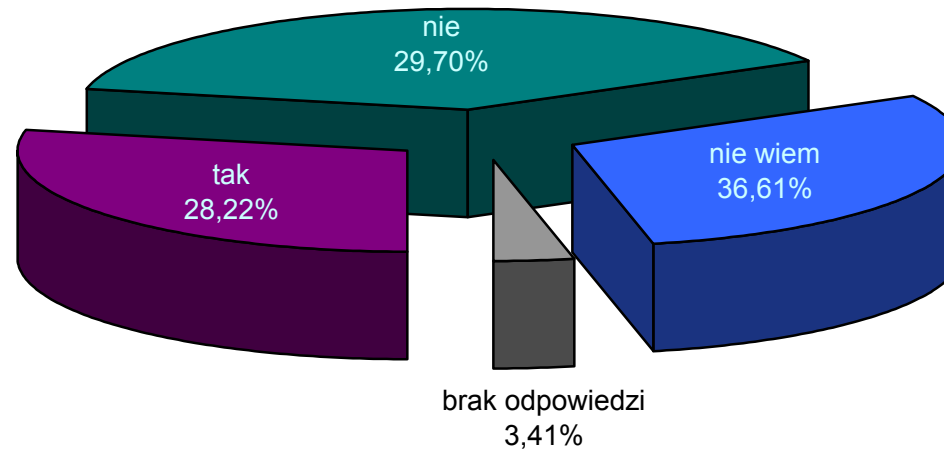
Jak ocenia Pan/Pani zagospodarowanie przestrzeni (urbanizacja, osadnictwo, lokalizacja inwestycji, drogi, itp.) ze względu na wykorzystanie specyfiki naturalnego środowiska (zachowanie ładu krajobrazu, ochrona zasobów przyrodniczych)

4.2. INWESTYCJE UCIAŹLIWE DLA ŚRODOWISKA

Ankietowani najczęściej podawali, że w okolicy ich miejsca zamieszkania nie prowadzi się obecnie żadnych uciążliwych działań związanych z inwestycjami – ok. 39%. Ok. 30% ankietowanych nie jest zorientowanych, ale można przypuszczać, że gdyby były one faktyczne uciążliwe, raczej by o nich wiedzieli. Ok. 29% podaje, że działania takie są prowadzone.

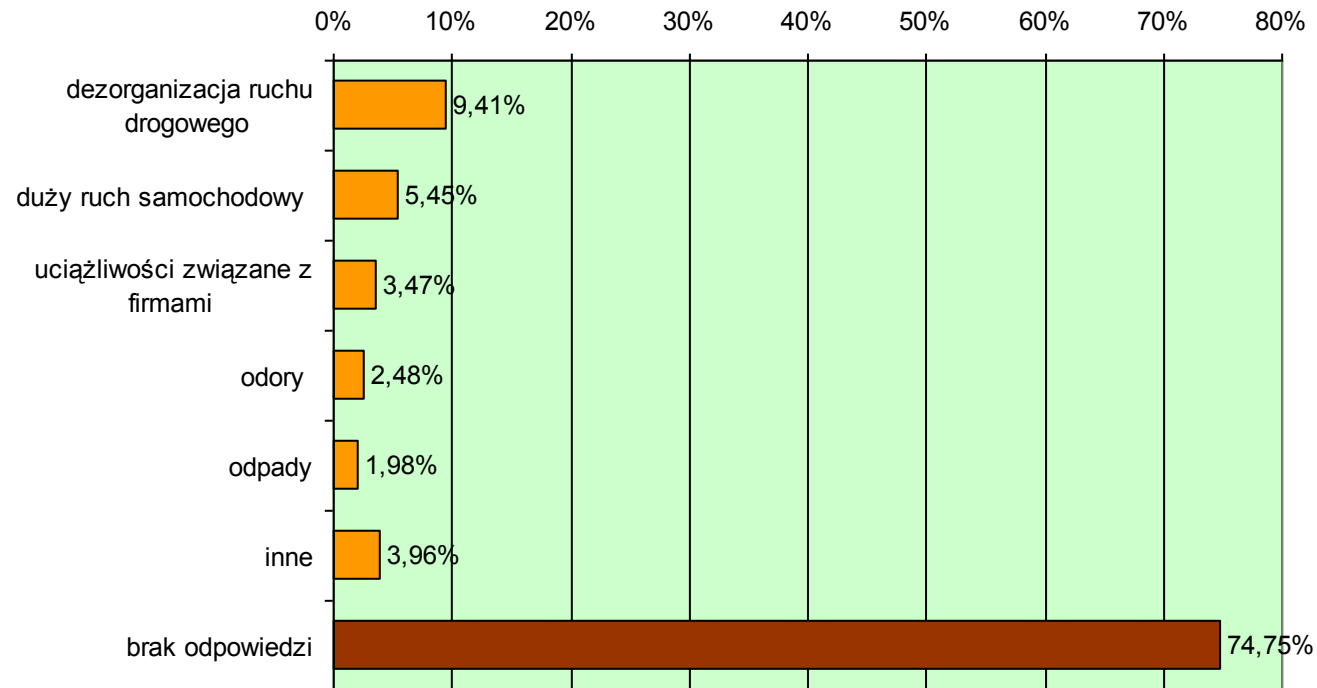
Czy w Pana/Pani okolicy prowadzone są jakieś inwestycje lub działania uciążliwe dla mieszkańców?

4.3. UCIAŻLIWOŚCI ZWIĄZANE Z INWESTYCJAMI

Znaczna większość ankietowanych (75%) nie podała jakichś szczególnych uciążliwości związanych z inwestycjami. W pozostałych wypowiedziach przeważały problemy związane z ruchem drogowym: ok. 9% - dezorganizacja ruchu, 5% - nadmierny ruch samochodowy.

Jeśli tak, proszę podać na czym polega ich uciążliwość?

Zmiany ruchu drogowego prowadzą zdaniem ankietowanych do „częstego zakorkowania” miasta”. Jako szczególnie niekorzystne respondenci wymieniali zmiany ruchu drogowego koło „Biedronki”, zmianę porządku jazdy kierunek „Pyskowice M – Stare Miasto i odwrotnie”, budowę obwodnicy drogi nr 88, remont obwodnicy, zamknięcie skrzyżowania obwodnica – ul. Powstańców Śl.

Duży ruch samochodowy ankietowani wiążą głównie z lokalizacją na terenie miasta baz transportowych (zbyt blisko budynków mieszkalnych), zakładów przy ulicy Magazynowej, „rozwijającej się firmy za Instalatorem”, budową kolejnego centrum handlowego, rozbudową powierzchni magazynowych w mieście. Z nazwy, jako bazę transportową powodującą uciążliwości, w ankietach wymieniono „Shenker”. Przez Pyskowice przewożone są też samochody osobowe z fabryki Opla do miejsca składowania. Kierowcy ciężarówek i TiR-ów, zdaniem respondentów, zanieczyszczają i „rozjeżdżają drogi”, a bywa, że wymuszają pierwszeństwo. Często poruszają się po nieprzystosowanych do takiego ruchu wąskich i dziurawych drogach, a pozostawione przez nich błoto w deszczowe dni zwiększa możliwość wpadnięcia w poślizg.

Z działalnością firm wiążą się również, poza ciężkim transportem, zwiększone natężenie hałasu wynikające z działalności Betoniarni oraz nieprzyjemne odory (ferma kurza). Źródłem odorów jest również wysypisko odpadów, a ciężarowe samochody przewożące śmieci nie mają odpowiednio zabezpieczone ładunku, skutkiem czego śmieci „fruwają” po okolicy.

Jedna osoba w odpowiedzi na pytanie o uciążliwości podała tylko przybliżoną nazwę firmy: fabryka „bitumitów” Dzierżno.

Do kategorii **inne** zaliczono następujące wypowiedzi ankietowanych:

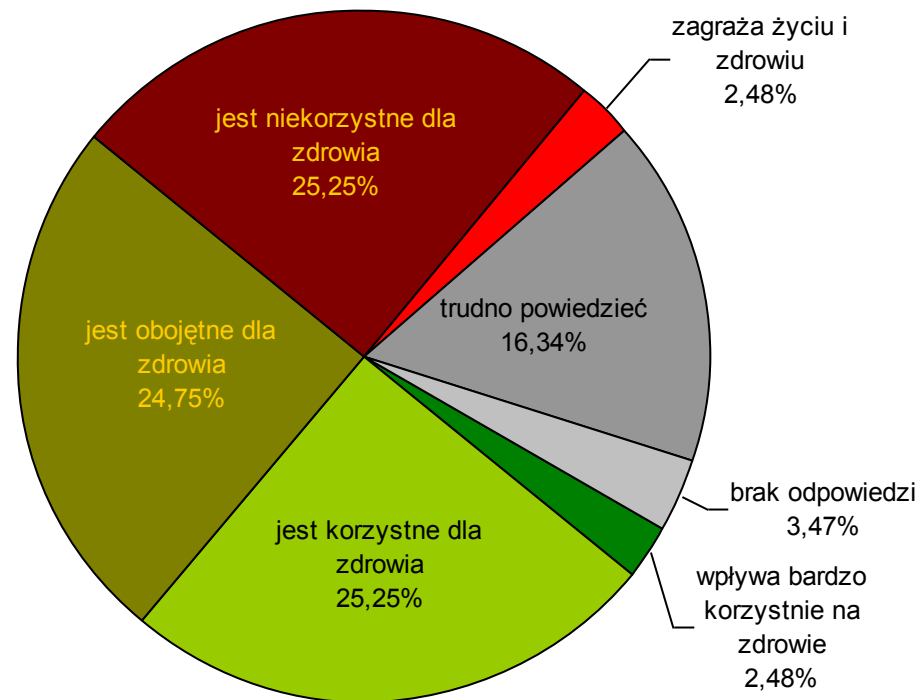
- w trakcie budowy hipermarketów kanalizacja jest notorycznie zatykana przez piasek
- budowa
- hałas
- uciążliwości związane z remontem elewacji budynku (chwilowe)
- wyburzenie dawnego zakładu POLKON
- remontuje się tylko od frontu, nie remontuje się od zaplecza (zaniedbane podwórka)
- udostępnianie inwestorom dobrych gruntów rolnych pod zabudowę
- sklepy – braki odpowiedzialności za pozostawione śmieci, za które płacą indywidualne osoby

5. Wpływ środowiska na zdrowie

5.1. OCENA WPŁYWU ŚRODOWISKA NA ZDROWIE

Wpływ środowiska na zdrowie był oceniany w równej mierze jako korzystny, jak i niekorzystny – po 25%, z czego przez ok. 3% respondentów jako bardzo korzystny i tyle samo jako zagrażający życiu i zdrowiu. Ok. 25% ankietowanych oceniło wpływ środowiska jako obojętny, a 20% miało trudności z dokonaniem oceny

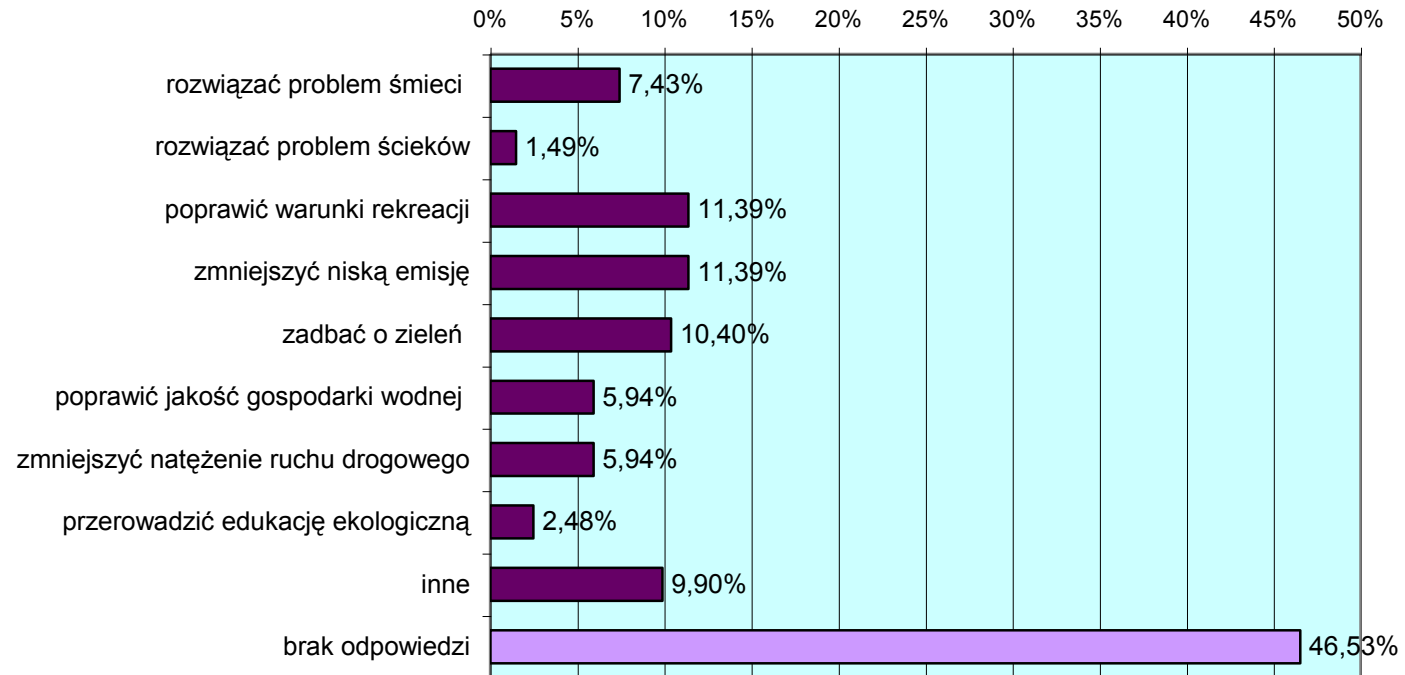
W jaki sposób środowisko, w jakim Pan/Pani żyje, wpływa na zdrowie?

5.2. OCZEKIWANIA DOTYCZĄCE ZMIAN PODNOSZĄCYCH WALORY ZDROWOTNE ŚRODOWISKA

Duża ilość ankietowanych – 46% nie wyraziła żadnych oczekiwań w odniesieniu do zmian mających poprawić walory zdrowotne środowiska. Pozostałe osoby skupiły się przede wszystkim na zmniejszeniu niskiej emisji i poprawie warunków rekreacji – po ok.11% oraz zadbaniu o zieleń – 10%.

Co przede wszystkim można by zrobić dla podniesienia walorów zdrowotnych środowiska w jakim Pan/Pani żyje?

W odniesieniu do śmieci ankietowani poruszają głównie kwestie związane z dzikimi wysypiskami, zaśmiecaniem ulic (brak dostatecznej ilości koszy lub ich niszczenie), niesatysfakcjonującym rozwiązaniem sposobu segregacji (zbyt mało kontenerów, zbyt rzadko opróżniane).

Poprawa warunków rekreacji oznacza dla ankietowanych zagospodarowanie terenów zielonych, tworzenie ścieżek rowerowych i tras rekreacyjnych, zadbanie o parki, wybudowanie basenu, większej ilości boisk i parków jordanowskich, zadbanie o istniejące tereny rekreacyjne

Zmniejszenie niskiej emisji łączy się w wypowiedziach ankietowanych ze zmianą sposobu ogrzewania mieszkań na bardziej ekologiczne, co wymaga odpowiednich funduszy oraz koniecznością podniesienia świadomości mieszkańców odnośnie szkodliwości spalania w piecach domowych niektórych odpadów.

Przy zadbaniu o zielen ankietowani zwracają uwagę na zaniedbane żywopłoty, sygnalizują zbyt dużą wycinkę zieleni, zwracając szczególnie uwagę na to, aby nie wycinać zieleni na Rynku, oczekują sadzenia większej ilości drzew.

Zwracano też uwagę na konieczność ograniczenia wywożonych na pola osadów ściekowych.

Poprawa jakości gospodarki wodnej to zadbanie o czystość jezior Dzierżno Duże i Dzierżno Małe, rzeki Dramy oraz meliorację.

Zmniejszenie natężenia ruchu drogowego łączy się z obniżeniem poziomu hałasu i zmniejszeniem ilości spalin.

Pojedynczych pomysłów, trudnych do zakwalifikowania do jednej kategorii było dużo. Objęto je wspólną kategorią inne. Należą do nich:

• leczyć służbę zdrowia – 1 • uruchomić zlikwidowane pogotowie - 1 • przenieść gospodarstwa rolne znajdujące się w sąsiedztwie Szpitala Miejskiego – 1 • zbudować sanatorium – 1 • podnieść wypłaty ludziom, którzy tego potrzebują aby mogli zakupić lekarstwa – 1 • zadbać o dzieci – wyczyścić piaskownice i nie puszczać do nich psów – 1 • zrobić coś z fontanną – wchodzi do niej psy - 1 • przenieść sieć wysokiego napięcia – jest zbyt blisko domów – 1 • zmodernizować kotłownię – 1 • kanalizacja – 1 • likwidacja azbestowych ociepleń - 1	• zamknąć rynek dla ruchu samochodowego – 1 • zmienić miejsce postoju samochodów ciężarowych przy ulicy Magazynowej - 1 • lepsza komunikacja miejska z innymi miastami - 1 • znaleźć lepszych gospodarzy miastem – 1 • powierzyć gospodarowanie środowiskiem ludziom do tego przygotowanym i odpowiedzialnym za swoje działania - 1 • uruchomić kąpielisko na rzece Dramie spiętrzając nurt wody – 1 • wyciąć topole – 1 • zmniejszenie nieprzyjemnego zapachu – 1 • to leży w gestii UM – 1 • nic – 1

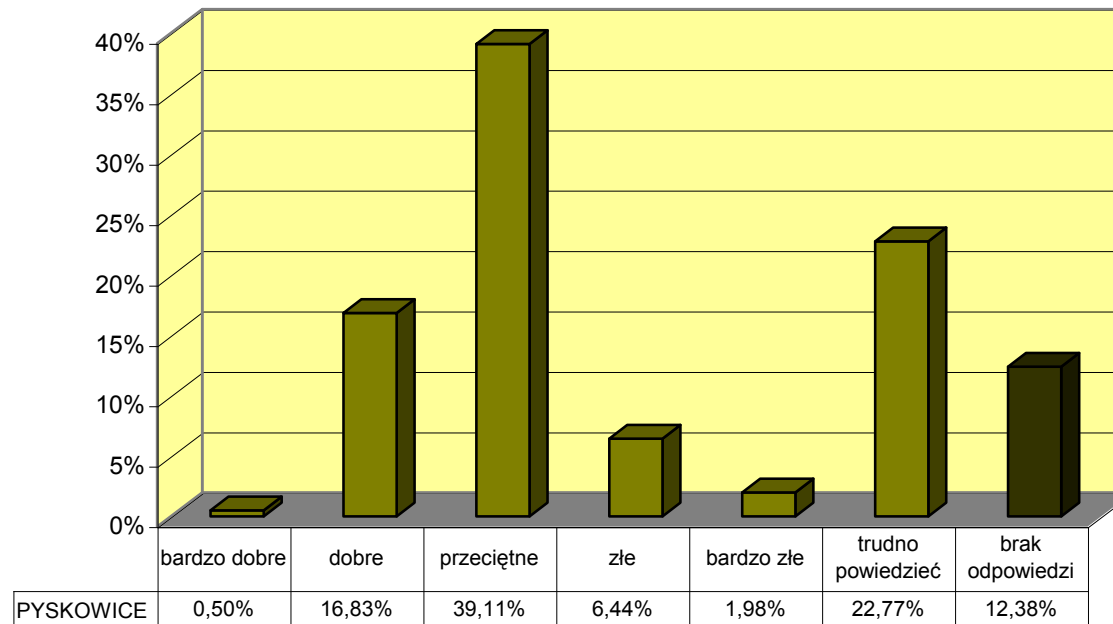
6. Warunki prowadzenia działalności rolniczej

Ankietowane osoby oceniały zarówno warunki funkcjonowania i rozwoju gospodarstw rolnych na skali od bardzo dobrych do bardzo złych, jak i warunki sprzyjające rozwojowi ekologicznych gospodarstw rolnych pod względem ich występowania. Ocenie poddano takie warunki jak: przyrodnicze, ekonomiczne, techniczne, zainteresowanie i wiedza rolników.

6.1. OCENA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA I ROZWOJU GOSPODARSTW ROLNYCH

Najwięcej ankietowanych oceniło warunki funkcjonowania i rozwoju gospodarstw rolnych jako przeciętne – ok. 39%. Ok. 17% oceniło je jako dobre lub bardzo dobre, a ok. 8% jako złe lub bardzo złe. Ok. 35% ankietowanych nie zajęło żadnego stanowiska w tej kwestii.

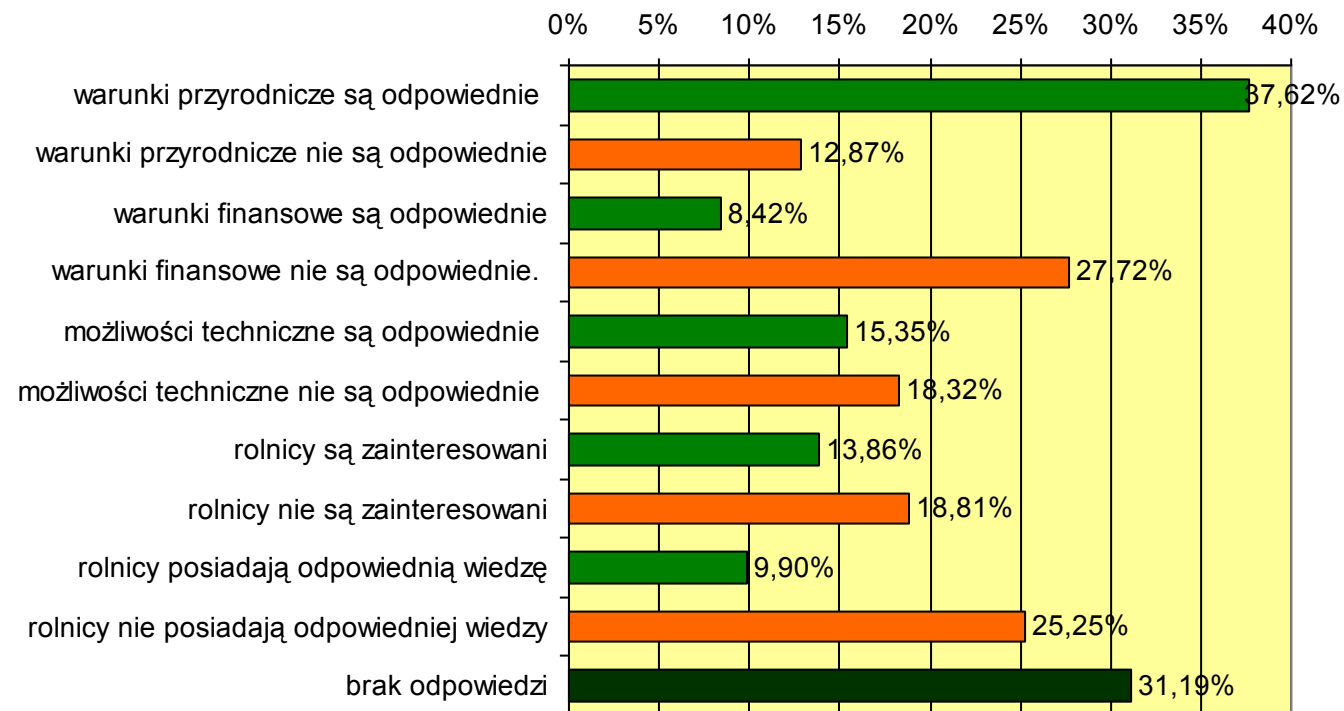
Jak ocenia Pan/Pani warunki funkcjonowania i rozwoju gospodarstw rolnych?

6.2. OCENA WARUNKÓW ROZWOJU ROLNICTWA EKOLOGICZNEGO

Najwięcej osób ankietowanych wyraziło opinię, że warunki przyrodnicze są odpowiednie – ok. 38%, natomiast nie są odpowiednie warunki finansowe – 28%, a rolnicy nie posiadają odpowiedniej wiedzy – 25%. Więcej osób również uznało, że brak jest zainteresowania rolników – 19% oraz możliwości technicznych – 18%. 31% ankietowanych nie wypowiedziało się na ten temat w ogóle. Część ankietowanych oceniła wszystkie warunki, a część jedynie niektóre.

Czy na terenie Państwa gminy istnieją warunki rozwoju rolnictwa ekologicznego?

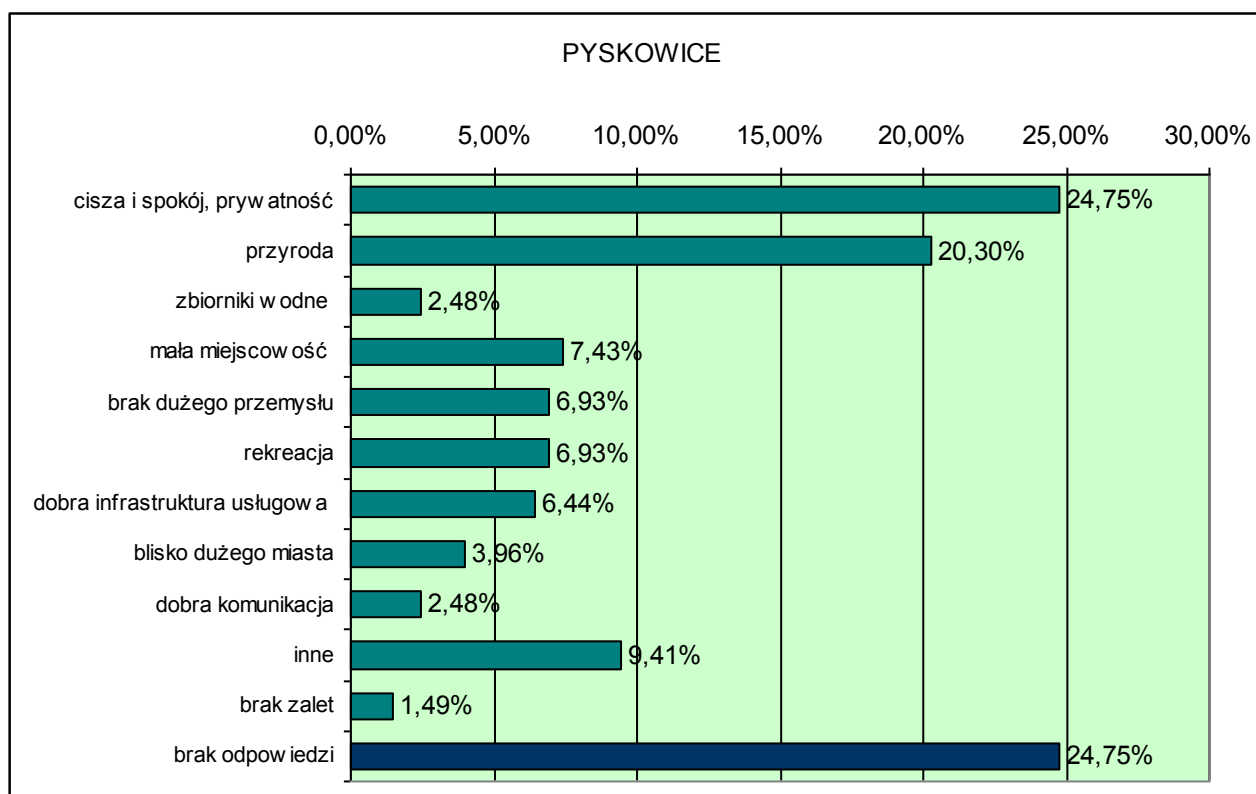

7. Zalety i wady Pyskowic

Aby zebrać opinie mieszkańców w odniesieniu do wad i zalet Pyskowic posłużono się pytaniami otwartymi dającymi możliwość swobodnego wyrażenia swojego zdania.

7.1. OPINIA MIESZKAŃCÓW O ZALETACH MIEJSCA ZAMIESZKANIA

Najwięcej ankietowanych jako zaletę swojego miejsca zamieszkania podało ciszę, spokój i prywatność – ok. 25% oraz bliskość przyrody – 20%. Duża ilość ankietowanych – 25% powstrzymała się od wypowiedzi.

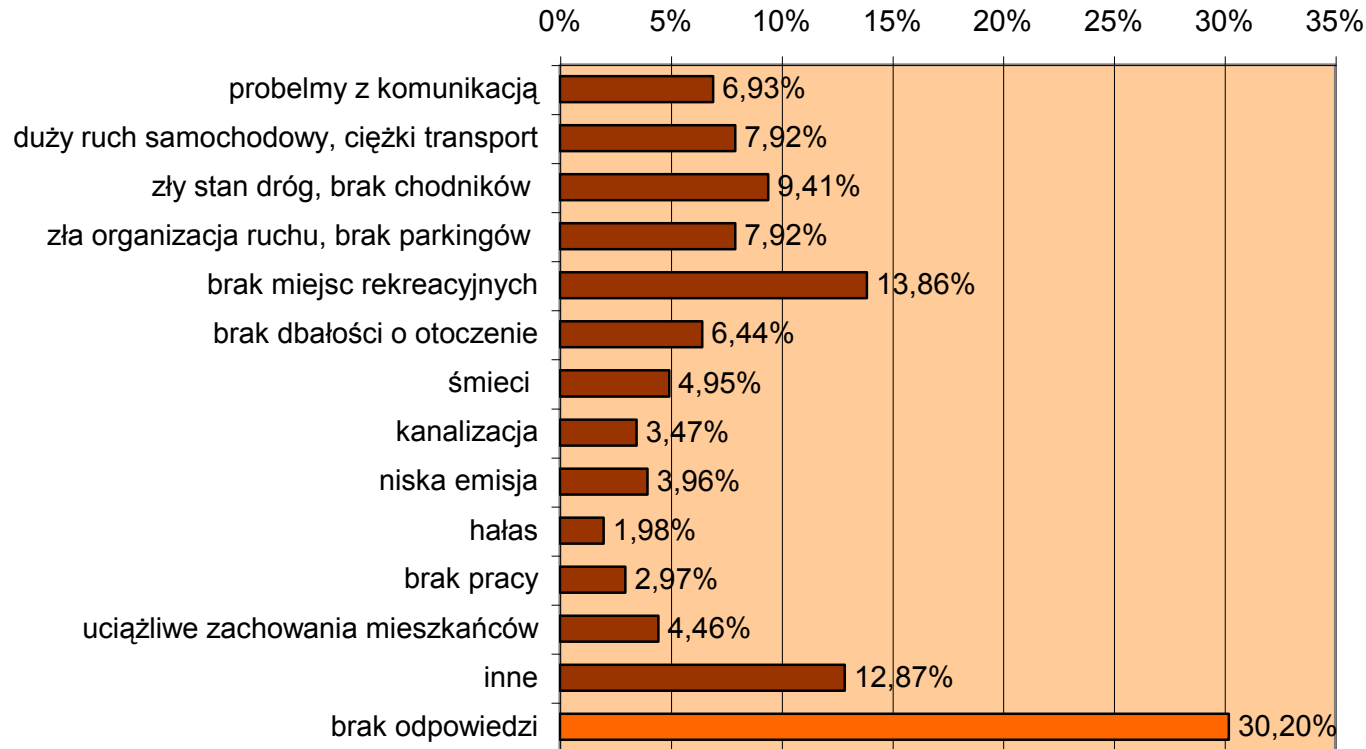

Przyroda to dla osób ankietowanych lasy, parki, dużo zielonej przestrzeni i czyste powietrze. Zbiorniki wodne to przede wszystkim jezioro Dzierżno Małe i Dzierżno Duże i stawy. Rekreacja to zarówno możliwość biernego jak i czynnego wypoczynku, uprawiania sportu i brania udziału w imprezach rozrywkowych.

7.2. OPINIA MIESZKAŃCÓW O WADACH MIEJSCA ZAMIESZKANIA

Duża ilość ankietowanych nie udzieliła odpowiedzi na pytanie o wady – 30%. Spośród osób jakie się wypowiedziały najczęściej za największą wadę uznało brak miejsc rekreacyjnych –14% i problemy komunikacyjne (zły stan dróg i brak chodników – 9%, duży ruch samochodowy, ciężki, transport – 8%, zła organizacja ruchu i brak parkingów – 8%, problemy z komunikacją - 7%)

Co Pana/Pani zdaniem stanowi największą wadę miejsca, w którym Pan/Pani mieszka?

Wady były opisywane przez ankietowanych bardziej rozlegle niż zalety.

Problemy z komunikacją to między innymi niesatysfakcjonujące połączenia i pory odjazdów autobusów (szczególnie po godzinie 20-tej), czy brak pociągów.

Przy dużym ruchu samochodowym podawano z nazwy ul. Sikorskiego.

Brak miejsc rekreacyjnych oznaczał dla Pyskowiczanki niedostateczną ilość obiektów sportowych, ośrodków kulturalnych, miejsc spotkań, placów zabaw, brak ścieżek rowerowych oraz ogólnodostępnego najlepiej krytego basenu.

Problemy ze śmieciami to wysypiska, segregacja, brak koszy, bliskość wysypiska śmieci (fetor i nadmierna ilość ptactwa).

Do braku dbałości o otoczenie zaliczono też takie wypowiedzi jak brzydota, brud, ponuro, złe zagospodarowanie terenu, zaniedbana zieleni i brak aranżacji zieleni. Zgłoszono brak utwardzonych nawierzchni wokół „starych bloków (w starej dzielnicy)”, co oznacza dla mieszkanki „chodzenie po kostki w błocie”, szczególnie jesienią i wiosną.

Uciążliwe zachowania mieszkańców wiążą się głównie z nadużywaniem alkoholu i hałaśliwym zachowaniem w nocy, kradzieże (szczególnie okradanie samochodów)

7.3. ZALETY I WADY – INNE (ZESTAWIENIE)

Wśród odpowiedzi na pytania o wady i zalety znalazła się też spora grupa wypowiedzi trudnych do ujęcia w jakąś wspólną kategorię, które zaszeregowano do innych, w przypadku zalet ok. 9%, a w przypadku wad – 13%. Były to:

ZALETY	WADY
<ul style="list-style-type: none"> • Burmistrz –2 • ładna okolica – 2 • śródmieście – Rynek – 1 • czystość i porządek – 3 • możliwość segregacji śmieci – 1 • praca na miejscu - 2 • rodzina, przyjaciele – 1 • zamknięte środowisko, co umożliwia monitoring działań sąsiadów przez sąsiadów – 1 • MOKiS • Pyskowice - 1 	<ul style="list-style-type: none"> • niska świadomość - 2 • bezpieczeństwo – 1 • stagnacja gospodarcza - 1 • likwidacja instytucji takich jak Gazownia, Telekomunikacja itp. – 1 brak • zakładu energetycznego oraz gazowni – 1 • brak gazu – 1 • problemy z mieszkalnictwem – 1 • starzejąca się substancja mieszkaniowa – 1 • brak wystarczającej ilości terenów sprzedawanych pod budownictwo jednorodzinne – 1

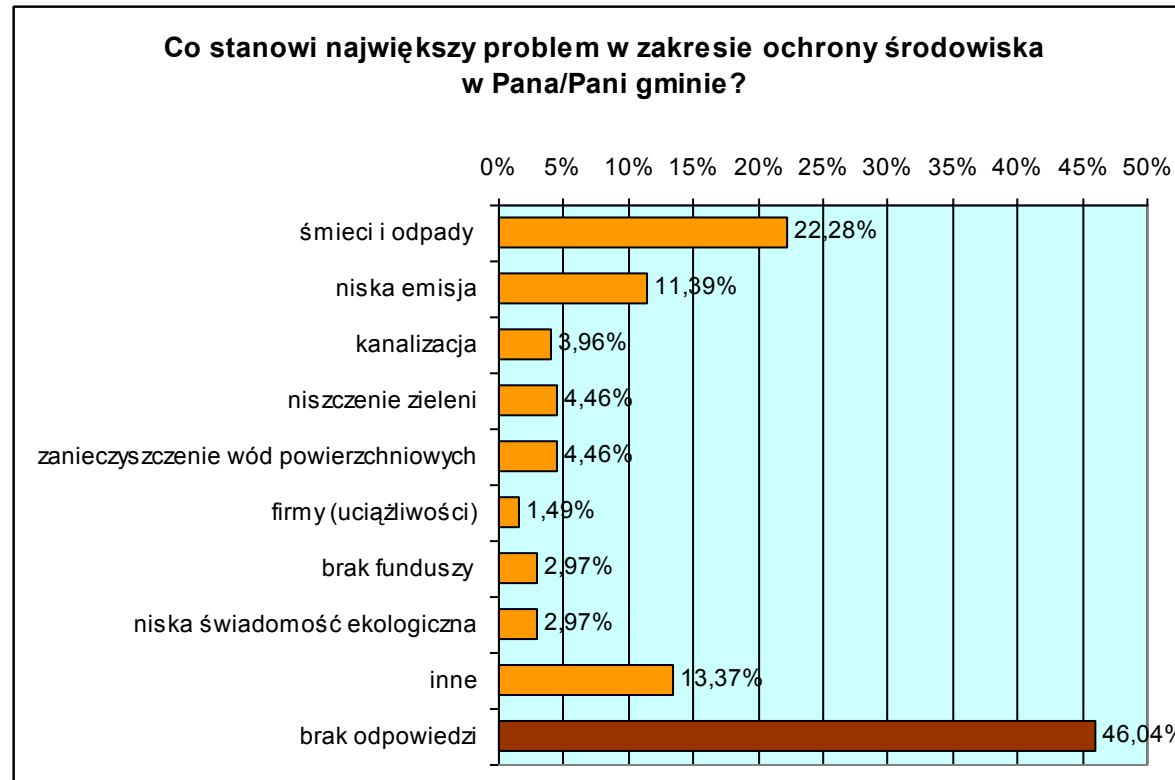
	• brak sklepów w pobliżu miejsca zamieszkania – 1 • brak sklepu branży mięsnej – 1 • złe gospodarowanie środowiskiem władz miasta na przestrzeni ostatnich 20 lat - 1 • zaniedbania ze strony władz miasta na Starych Pyskowicach nic nie robią – 1 • brak reakcji policji i straży miejskiej na niewłaściwe parkowanie pojazdów samochodowych – 1 • szkody górnicze – 1 • topole, które rosną pod blokiem - 1 • ptaki - 2 • trudny dostęp do lekarzy specjalistów - 2 • dewotki przesiadujące cały czas na ławkach, w oknach – 1 • ulica – 1 • nic – 1 • nie ma - 2

8. Najważniejsze, w opinii mieszkańców, problemy w zakresie ochrony środowiska do rozwiązania na terenie Pyskowic

Aby zebrać opinie mieszkańców w odniesieniu do wad i zalet Pyskowic posłużono się pytaniami otwartymi dającymi możliwość swobodnego wyrażenia swojego zdania.

8.1. PROBLEMY W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA

Duża ilość ankietowanych nie wypowiedziała – 46% się w tej kwestii. Osoby, które się wypowiedziały podawały najczęściej śmieci i odpady oraz niską emisję. Dużo pojawiło się też wypowiedzi zróżnicowanych trudnych do ujęcia we wspólne kategorie – 13%.

Bardziej szczegółowe problemy zgłaszane w odniesieniu do śmieci i odpadów to: dzikie wysypiska, trudności związane z recyklingiem, niesegregowanie przez mieszkańców, problemy związane z opróżnianiem kontenerów i wywozem śmieci, brak kontenerów na ściętą trawę i liście. Problem stanowi również wysypywanie śmieci przez mieszkańców poza kontenerami, szczególnie gdy są one przepełnione. Problem stanowi również stosowanie osadów ściekowych na polach.

Wyrażano obawy dotyczące lokalizacji wysypiska śmieci w Zawadzie, w której również znajdują się studnie wodociągowe.

Niszczenie zieleni wynika z braku dostatecznej pielęgnacji, częstej wycinki drzew przy braku nasadzeń, niszczeniu trawników przez parkujące na nich samochody.

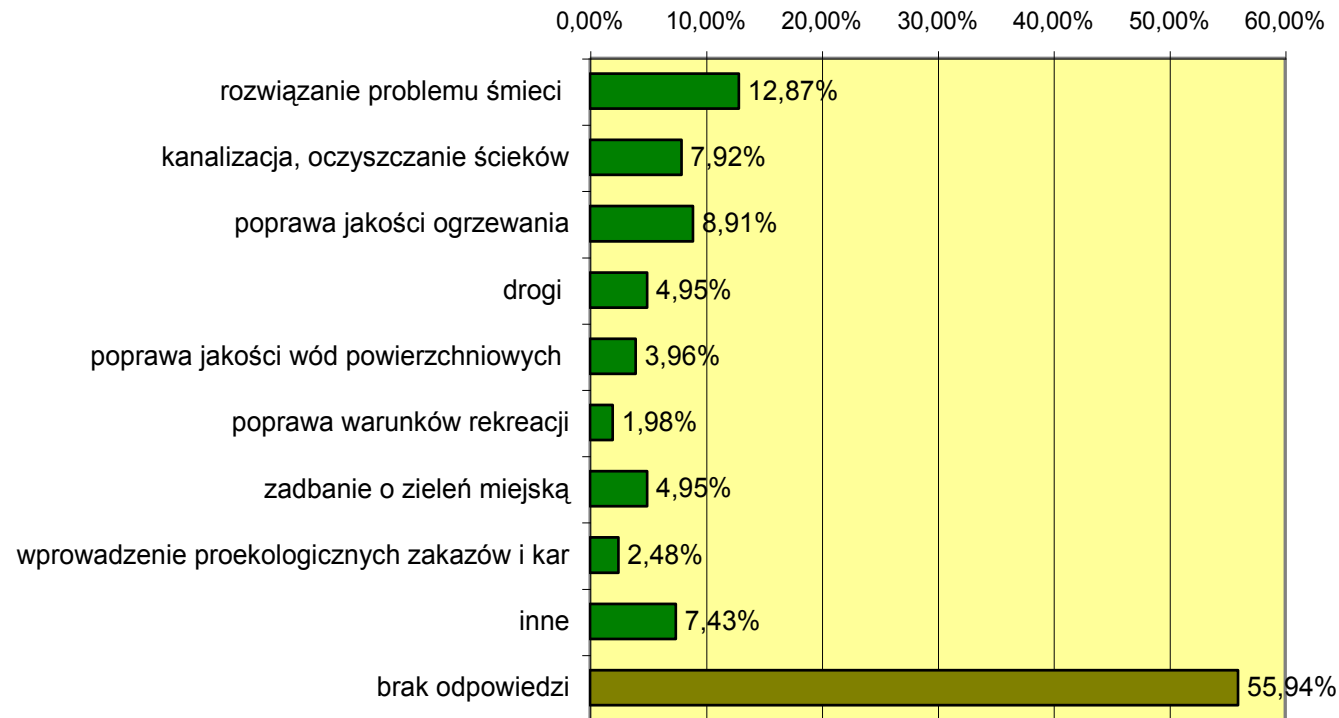
Wypowiedzi ankietowanych zaszeregowane do innych brzmia:

- usytuowanie wysypiska śmieci w rejonie studni wodociągowych (Zawada) - 1
- zanieczyszczenia spowodowane przez dużą ilość ptactwa – 2
- uciążliwa ilość ptaków zanieczyszczająca tereny miejskie, zwłaszcza jesienią - 1
- odchody psów – 1
- zanieczyszczanie trawników przez zwierzęta - 1
- brak parkingu przy ul. Wojska Polskiego 6 – 1
- brak parkingów - 2
- hałas – 1
- zbyt duży ruch na drogach - 1
- brak ścieżek rowerowych - 1
- za mało skwerków dla dzieci oraz parków zabaw - 1
- palenie ognisk w lesie przez młodzież pod wpływem alkoholu- 1
- problemy z młodzieżą – 1
- prywatyzacja - 1
- za małe kary za szkody - 1
- niedbalstwo – 1
- powolność wykonania - 1
- sporo się mówi – mało robi – 1
- brak jednostki, która zajęłaby się tym problemem – 1
- brak regulacji prawnych i rozwiązań technicznych zagospodarowania terenów wodnych i zielonych - 1
- nic sobie z tego nie robią - 1
- mam za mało czasu aby to opisać - 1

8.2. POSTULOWANE DZIAŁANIA W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA

Duża ilość ankietowanych nie wypowiedziała – 56% się w tej kwestii. Osoby, które się wypowiedziały podawały najczęściej jako ważne rozwiązanie problemu śmieci i odpadów – ok. 13%, poprawę jakości ogrzewania –9% i odprowadzania i oczyszczania ścieków - 8%. Dużo pojawiło się też wypowiedzi zróżnicowanych trudnych do ujęcia we wspólne kategorie – 13%.

Co powinno zostać jak najszybciej zrobione w zakresie ochrony środowiska w Pana/Pani gminie?

Wśród proponowanych rozwiązań problemu śmieci znalazły się takie jak: segregacja (zwiększenie efektywności), utylizacja, wysypiska, spalarnia, nie przyjmowanie śmieci z zewnątrz. Sklepy zdaniem ankietowanych powinny mieć własne kontenery na odpady. Chciano, aby odzyskiwano i zagospodarowywano większą ilość surowców wtórnych. Jeden z ankietowanych sugerował pozyskiwanie energii z wysypiska śmieci. Postulowano zamknięcie wysypiska i utworzenie nowego z dala od „osady ludzkiej” oraz nie przyjmowanie śmieci z innych rejonów.

Poprawa jakości ogrzewania w opinii ankietowanych ma prowadzić do ograniczenia niskiej emisji. Postulowano podłączenie budynków do sieci ciepłowniczej i modernizację kotłowni. Ankietowani pisali również o termmodernizacji budynków użyteczności publicznej.

W odniesieniu do dróg mieszkańcy oczekują poprawy jakości, rozwiązania problemu obwodnicy, rozwiązań zmierzających do polepszenia organizacji ruchu. Niektórzy chcieliby przywrócenia poprzedniego stanu dróg koło Biedronki.

Poprawa jakości wód powierzchniowych to przede wszystkim ochrona. I dbanie o rzekę Dramę i jeziora.

W odniesieniu do zieleni miejskiej ankietowani oczekują większej dbałości i nasadzeń, chcieliby aby wycięto stare, spróchniałe drzewa i zastąpiono je nowymi, zwiększono pasy zieleni w obrębie Starego Miasta, dokładniej sprzątano lasy i parki przede wszystkim ze szkła. Pojawiły się głosy sprzeciwiające się planowanemu wycięciu drzew na Rynku. Zwracano uwagę na potrzebę zadania o znajdującą się wśród nich fontannę.

Niektórzy ankietowani oczekują bardziej stanowczych działań w zakresie ochrony środowiska w postaci zakazów i kar, szczególnie egzekwowania segregacji odpadów przez mieszkańców,

Wypowiedzi badanych zaszeregowane do innych to (dosłowne cytaty):

- podniesienie świadomości ludzi - 1
- opracowany plan perspektywiczny, który powinien być przedyskutowany z mieszkańcami, a poddany decyzji rady Miejskiej, bo ona nie jest przydatna do podejmowania decyzji przemyślanych głęboko” - 1
- władze gminy powinny być w szczególny sposób zainteresowane w/w problemem (dotyczy rozbudowywania i powiększania wysypiska śmieci) - 1
- poprawa oświetlenia dróg wieczorami na Starych Pyskowicach - 1
- założenie tablic ochronnych wzdłuż obwodnicy – 1
- wycofanie z użytku przestarzałych autobusów komunikacji miejskiej - 1
- zmodernizować kotłownię – 1
- fontanna i otoczenie Ratusza – 1
- usunięcie azbestu - 1
- toalety publiczne dla osób spożywających napoje alkoholowe - 1
- likwidacja bezdomnych piesków – 1
- zbyt mało czasu mam aby to opisać - 1
- nieczytelna wypowiedź – 1

9. Wyniki ankietyzacji w odniesieniu do gminnych dokumentów programowych z zakresu ochrony środowiska⁹

Analiza dokumentów programowych gminy wykazała szczególnie dużą dbałość władz gminy Pyskowice o środowisko naturalne. W różnych dokumentach ochronie środowiska poświęcono bardzo dużo uwagi. Miasto posiada szczegółowy (ponad 200-stronnicowy) Program Ochrony Środowiska opracowany w maju 2004, zaktualizowany w październiku 2008. Celem realizacji tego programu jest poprawa stanu środowiska naturalnego, zapewnienie efektywnego zarządzania środowiskiem oraz dostarczenie skutecznych mechanizmów chroniących środowisko przed degradacją, a także stworzenie warunków dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa Unii Europejskiej. Harmonogram zarządzania programem przedstawiono w postaci tabel w kolejnych rozdziałach Programu Ochrony Środowiska omawiających każdą dziedzinę ochrony środowiska w dwóch okresach czasowych: 2008-2010 i 2011-2015. Program jest na bieżąco monitorowany i uzupełniany. Gmina posiada również odrębny szczegółowo opracowany Plan Gospodarki Odpadami oraz Lokalny Program Rewitalizacji. Problemom ochrony środowiska poświęca się również sporo uwagi w innych dokumentach oraz na Sesjach Rady Miejskiej. Wszystkie dokumenty są udostępnione w pełnej wersji do wglądu na stronie internetowej oraz w Urzędzie Miejskim.

Pyskowice położone są na nieskażonym ekologicznie terenie, co wg przyjętego Planu Rozwoju, wraz z wprowadzaniem europejskich standardów w zakresie ochrony środowiska jest jedną z ważnych wartości i szans miasta. „Strategia Rozwoju Miasta Pyskowice na lata 2000 – 2010” przyjęta Uchwałą Rady Miejskiej Nr XXIX/306/2000, z dnia 4 października 2000 r., tworzona była na podstawie przyjętej misji uwzględniającej potencjał własny i możliwości rozwoju tj.:

„Pyskowice - atrakcyjnym i przyjaznym do zamieszkania oraz wypoczynku ośrodkiem, łączącym wartości kulturowe i przyrodnicze, z możliwością nowoczesnego inwestowania w oparciu o układ komunikacji drogowej i kolejowej”

Zadania związane z ochroną środowiska są finansowane w ramach wydatków na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska. Dodatkowym źródłem finansowania zadań z zakresu ochrony środowiska jest tworzony z wpływów za emisję zanieczyszczeń powietrza, składowanie odpadów i pobór wody oraz opłaty i kary za usuwanie drzew Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w ramach którego wydzielono specjalny fundusz na likwidację dzikich wysypisk.

9.1. WARUNKI ŻYCIA I MIESZKANIA

Władze miasta dążą do systematycznej poprawy warunków życia i mieszkania. W zakresie zadań strategicznych dotyczących miejsca życia mieszkańców sformułowano między innymi następujące zadania strategiczne:

- Poprawa ekologii i ochrony środowiska,

⁹ Opracowano na podstawie: Plan rozwoju Lokalnego Gminy Pyskowice (w oprac, Plan Rozwoju), Lokalny Program Rewitalizacji, Program Ochrony Środowiska Gminy Pyskowice, Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska www.bip.pyskowice.pl

- Usprawiedliwienie „polityki mieszkaniowej”,
- Usprawnienie funkcjonowania układu uliczno – drogowych,
- Przystosowanie budynków miejskich do zmiany ich funkcjonowania,
- Rozwój działalności oświatowej,
- Realizacja programu „Bezpieczne miasto”,
- Usprawnienie funkcjonowania Urzędu Miejskiego i jednostek samorządu terytorialnego,
- Rozwinięcie zadań związanych z ochroną zdrowia mieszkańców.

W 2004 r. gmina Pyskowice zleciła opracowanie wielowariantowej koncepcji uregulowania gospodarki wodno – ściekowej dla rejonów gminy nie posiadających sieci kanalizacyjnej. Przedmiotowa koncepcja, po zaopiniowaniu przez Radę Miejską, stanowi wytyczne do opracowywania pełnej dokumentacji technicznej i realizacji robót w ramach zabezpieczanych środków finansowych w kolejnych budżetach. Priorytetem programu w zakresie gospodarki wodno-ściekowej jest „Przywrócenie czystości wód powierzchniowych, ochrona zasobów wód podziemnych oraz zapewnienie mieszkańcom wody do picia wysokiej jakości.”

W dokumentach postuluje się podjęcie szeregu działań zmierzających do zmiany sposobu zaopatrzenia w ciepło oraz zmniejszenia energochłonności obiektów. Miasto udziela dotacji na dziania zmierzające do modernizacji ogrzewania. Odnośna dokumentacja jest zamieszczona na stronie internetowej.

Pyskowice posiadają szczegółowo opracowany Plan Gospodarki Odpadami. Za cel w zakresie odpadów powstających w sektorze komunalnym i gospodarczym przyjęto minimalizację ilości wytwarzanych odpadów oraz doskonalenie zgodnie z aktualnymi normami europejskimi systemu odzysku i unieszkodliwiania. Na terenie gminy prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów. Ścieki sanitarne trafiają do nowoczesnej oczyszczalni w Gliwicach. W listopadzie 2008 roku uruchomiono Punkt Zbierania Elektroprądu.

Przewidziane są sukcesywne, kompleksowe remonty nawierzchni istniejących ulic i chodników oraz wykonanie nawierzchni utwardzonych na drogach i chodnikach, które aktualnie są drogami gruntowymi lub posiadają nawierzchnie nieulepszoną, najczęściej żuźlową lub żwirową bądź też tymczasową z płyt drogowych, poprawa oświetlenia, budowa parkingów.

Planowane są działania zmierzające do stworzenia lepszych warunków do rekreacji. Działania podjęte przez władze, mające na celu rozwój turystyki skupiają się w pierwszej kolejności na oczyszczeniu rzeki Dramy, co ma doprowadzić do oczyszczeniu zbiornika wodnego Dzierżno Małe. Zbiornik ten w założeniach strategii miasta Pyskowice ma pełnić istotną funkcję regionalnego ośrodka rekreacyjnego i sportów wodnych, generującego nowe miejsca pracy (gmina Pyskowice jest zaliczana do gmin objętych strukturalnym bezrobociem). Obecnie ze względu na złą jakość wód obowiązuje zakaz kąpieli w Dzierżnie Małym, co negatywnie wpływa na funkcjonowanie wielu ośrodków rekreacyjno-wypoczynkowych i sportów wodnych, zlokalizowanych wokół zbiornika. Poszukuje się sposobów rozwiązania tego problemu. Przewiduje się rozbudowę i modernizację istniejącej bazy sportowej, jak i również budowę nowych obiektów sportowych i rekreacyjnych. Do najważniejszych projektów w ramach tego działania w najbliższych latach należy zaliczyć budowę pełnowymiarowej hali sportowej przy Gimnazjum Nr 1 oraz remont i modernizację basenu w Zespole Szkół przy ul. Szkolnej.

9.2. STAN ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Najważniejsze działania w ramach zarządzania środowiskiem w Pyskowicach obejmują następujące dziania:

- wdrażanie "Programu Ochrony Środowiska" – koordynacja wdrażania Programu, weryfikacja celów i ich realizacji, ocena wdrożenia celów, współpraca z równymi jednostkami,
- edukacja i komunikacja ze społeczeństwem oraz system informacji o środowisku; rozwój różnorodnych form edukacji ekologicznej, większy stopień wykorzystania mediów w celu informowania społeczeństwa o planowanych działaniach z zakresu ochrony środowiska, w tym realizacji programu, wydawanie ulotek i broszur informacyjnych itp.,
- stymulowanie zakładów oraz instytucji do wdrażania systemów zarządzania środowiskiem,
- monitoring stanu środowiska – monitoring wód powierzchniowych i podziemnych, monitoring powietrza oraz kontroli narażenia mieszkańców na skutki zanieczyszczenia powietrza, badania monitoringowych gleb.

Przeprowadzona dla potrzeb Planu Rozwoju waloryzacja środowiska wykazuje wiele zachowanych elementów cennych przyrodniczo. Za walory krajobrazowe Pyskowic uznano szczególnie powierzchnie leśno-jeziorne Dzierżna Małego, szeroka dolina Dramy i otwarte przestrzenie pól uprawnych i łąk, urozmaicającą powierzchnię, głęboko wcięte doliny potoków. W przypadku Miasta nie zauważono w jego krajobrazie elementów wprowadzających dysharmonię.

Dotychczas ochroną prawną na terenie Pyskowic nie objęto żadnych powierzchni. Natomiast w Planie Rozwoju zaproponowano do objęcia ochroną dwa obszary: jeden do ochrony ekspozycji drugi do ochrony krajobrazu - obie strefy obejmują swymi granicami dolinę Dramy z widokiem na centralną część Miasta.

Rozpoznano i zaplanowano również szereg działań zmierzających do poprawy jakości powietrza, wody i gleby. W zakresie celów długoterminowych do zrealizowania do roku 2010 zaliczono cele zawarte w Strefie II „Miejsce życia mieszkańców” z zakresu którego jednym z celów jest „Ekologia i ochrona środowiska” w ramach którego wyszczególniono zadania w zakresie ochrony powierzchni ziemi i gleb takie jak: rekultywacja i rewitalizacja zdegradowanych terenów przemysłowych i unieszkodliwianie odpadów. W zakresie poprawy jakości powietrza jako cel nadrzędny przyjęto działania zmierzające do zmniejszenia oddziaływania niskiej emisji:

- promowanie właściwych zachowań społeczeństwa poprzez realizację programu edukacji ekologicznej,
- promowanie zmiany paliwa stosowanego do celów grzewczych na paliwo o parametrach bardziej przyjaznych środowisku np. gaz, wysokiej jakości węgiel, paliwa alternatywne typu wierzba energetyczna.

W obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Pyskowice wprowadzono odpowiednie zapisy, dotyczące utrzymania wysokich standardów zieleni urządzonej oraz wyznaczono strefy ochrony ekspozycji krajobrazu i punkty widokowe. Docelowo główne

funkcje zieleni urządzonej realizowane będą poprzez kształtowanie terenów zieleni tzw. „Pyskowickiego Traktu Wypoczynkowo-Turystycznego” obejmującego:

- a. fragmenty zieleni łąkowej (niskiej), do adaptacji, w dolinie rzeki Dramy przecinającej równoleżnikowo teren gminy, w tym Centrum i Śródmieścia, łączące się z zabytkowym zespołem „Starego Miasta”;
- b. planowaną i istniejącą infrastrukturę rekreacyjno-sportowo-wypoczynkową z zielenią towarzyszącą w bezpośrednim sąsiedztwie Zbiornika Dzierżno Małe;
- c. istniejące lokalne parki i zieleńce (park przy Placu 1 Maja, park przy ul. Toszeckiej i ul. Gliwickiej).

Planowane jest również powiązanie wszystkich terenów zieleni i wypoczynku z siecią zazielenionych ciągów pieszych oraz tras rowerowych, z uwzględnieniem istniejących cennych zadrzewień przydrożnych (DK nr 40, ul. Czechowicka, ul. Piaskowa)

W dokumentach gminny zwraca się uwagę na to, że wskaźnik lesistości gminy jest niemal siedmiokrotnie niższy od średniej dla powiatu gliwickiego i zdecydowanie wskazuje na konieczność realizacji nowych zalesień i zadrzewień w najbliższej przyszłości. Główne kryteria obszarów przewidzianych do zalesień to:

- położenie w bezpośrednim sąsiedztwie lokalnych enklaw leśnych;
- położenie poza strefą aktywnych form rekreacji;
- położenie na wododziałach i wzdłuż cieków wodnych;
- lokalizacja w strefach zagrożenia erozyjnego;
- odłogowanie i ugorowanie gruntów rolnych (tworzenie zadrzewień śródpolnych jako bazy pobytowej zwierzyny w jej szlakach migracyjnych pomiędzy kompleksami leśnymi).

Główne obszary docelowych zalesień na terenie gminy to:

- południowe obrzeża „Lasu Mikoszewina” w jego zachodniej części;
- rejon ul. Wrzosowej i ul. Zaolszany w jej zachodniej części.

Na przestrzeni lat 1992-2006 w dostępnych publikacjach podawane są różne ilości i wykazy pomników przyrody ożywionej powołanych na mocy uchwał gminy Pyskowice :

- a. wg zapisów w dotychczasowym Programie ochrony środowiska dla gminy Pyskowice oraz Strategii rozwoju powiatu gliwickiego na lata 2005-2020 – brak pomników przyrody na terenie gminy;
- b. wg www.przyrodapolska.pl – 9 pomników przyrody (pojedyncze drzewa – Biuletyn nr 6/2004);
- c. wg www.silesia-region.pl – 21 pomników przyrody ożywionej powołanych przez gminę Pyskowice (pojedyncze drzewa, stan: styczeń 2004);

- d. wg wydawnictwa GUS Ochrona środowiska w województwie śląskim w latach 2000-2006 – 20 pomników przyrody (stan na 31.12.2006 r.).

9.3. GOSPODAROWANIE PRZESTRZENIĄ

W dokumentach zwraca się uwagę, że w mieście zachował się rynek z jego średniowiecznym owalnym układem urbanistycznym oraz jego otoczenie w postaci XIX wiecznych kamienic. Planowana jest jego sukcesywna wraz ze zmianą aranżacji zieleni wokół ratusza. Mimo dużych możliwości rozwoju terenów miasta, obserwuje się zły stan techniczny budownictwa komunalnego, co zwiększa jego koszty utrzymania. Dodatkowo, powstawanie nowych osiedli mieszkalnictwa jednorodzinnego wymaga poniesienia kosztów, związanych z przygotowaniem osiedlanych terenów poprzez uzbrojenie w podstawowe media. W południowej i północnej części miasta (przy ulicy Traugutta i Wieczorka) powstają nowe osiedla domków jednorodzinnych, które wymagają wysokich nakładów na uzbrojenie terenów, czyli zbudowanie pełnej infrastruktury technicznej.

Architekturę terenu tworzą również krajobrazy zielone w dolinie rzeki Dramy i w dolinach potoków oraz otwarte przestrzenie pól uprawnych. Istotnym elementem struktury przestrzennej miasta są również urządzone kompleksy zieleni- skwery i zieleńce. W obrębie miasta, w odległości 3 km na południowy zachód od centrum, znajduje się dzielnica Dzierżno i zbiornik wodny Dzierżno Małe. W licznych dokumentach gminnych jest mowa o potrzebie ich ochrony i rewitalizacji.

Na terenie miasta występuje niewielki odsetek gleb gorszych klas. Stąd dalszy rozwój osadnictwa czy przedsiębiorstw na terenie miasta będzie mógł się realizować poprzez dalsze przejmowanie dobrych gleb pod zabudowę kubaturową.

Wśród zadań strategicznych w mieście przyjęto między innymi:

- przystosowanie i uaktywnienie terenów inwestycyjnych (przewiduje się doprowadzenie głównych mediów takich jak: kanalizacja sanitarna, deszczowa, woda, gaz i energia elektryczna do granic Stref Aktywizacji Gospodarczej, tych które nie posiadają takiego uzbrojenia)
- rozbudowa bazy sportowo – wypoczynkowej (przewiduje się rozbudowę i modernizację istniejącej bazy sportowej, jak i również budowę nowych obiektów sportowych i rekreacyjnych)

9.4. WPŁYW ŚRODOWISKA NA ZDROWIE

Miasto odczuwa wystarczających środków finansowych na podstawową ochronę zdrowia. Budynki służby zdrowia, podobnie jak inne budynki komunalnej, znajdują się w złym stanie technicznym. Poważnym problemem jest także niedoposażenie placówek służby zdrowia, co ma odbicie w pogarszającym się ogólnym stanie zdrowia mieszkańców.

Przyjęty przez Pyskowice Program Ochrony Środowiska zakłada monitorowanie szkodliwych dla zdrowia czynników i wspomaga dążenie do uzyskania sukcesywnego, ograniczenia ich negatywnego wpływu na zdrowie. W zakresie zadań strategicznych dotyczących miejsca życia mieszkańców jako zadanie strategiczne sformułowano: rozwinięcie zadań związanych z ochroną zdrowia mieszkańców

9.5. WARUNKI PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ

Wg danych GUS z 1995 roku powierzchnia użytków rolnych w Pyskowicach wynosi 1 859 ha. Wg Powszechnego spisu Rolnego z 2002 roku na tym terenie znajduje się 345 gospodarstw rolnych, z czego 154 mają powyżej 1 ha. Zdecydowaną większość gleb w Pyskowicach stanowią gleby dobre. Prowadzona od wieków gospodarka rolna na obszarze ukształtowana została w wyniku przekształcenia w obszar rolniczy rozległych powierzchni wysoczyzn. W wyniku prowadzonej gospodarki rolniczej ukształtowany został ekosystem intensywnych upraw polowych i łąkowych.

Za potencjalne źródła zanieczyszczeń powierzchni ziemi, a tym samym środowiska glebowego na terenie gminy Pyskowice uznano:

- emisja pyłów i gazów ze źródeł przemysłowych i motoryzacyjnych,
- nieuregulowana gospodarka wodno – ściekowa w rejonie ulic Rieczna, Sikorskiego, Zaolszan, Nad Łąkami i w Dzierźnie oraz zanieczyszczenie rzeki Dramy i Zbiornika Dzierżno Małe,
- występujące tzw. „dzikie” wysypiska odpadów.

W dokumentach zwrócono szczególną uwagę na to, że nasilający się ruch tranzytowy jest i będzie w przyszłości przyczyną zanieczyszczenia gleb w sąsiedztwie głównych ciągów komunikacyjnych gminy.

Gmina przyjęła łącznie 13 zadań (w tym 8 to zadania własne gminy) w zakresie ochrony powierzchni ziemi do realizacji w latach 2008-2015 od kontroli stanu gleb, przez promocję racjonalnego gospodarowania wśród rolników, programy edukacyjne, podjęcie działań zmierzających do ograniczenia negatywnego wpływu w/ czynników zanieczyszczających gleby. Przewidziano m.in. przebudowę lokalnego systemu komunikacyjnego oraz budowę ekranów lub urządzenie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż tras komunikacyjnych oraz upowszechnienie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej i rolnictwa ekologicznego.

W Pyskowicach znajduje się Oddział Regionalny Agencji restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa pełniący rolę akredytowanej agencji płatniczej. Zajmuje się on wdrażaniem instrumentów współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej oraz udziela pomocy ze środków krajowych.

9.6. ZALETY I WADY PYSKOWIC

Przeprowadzone analizy SWOT dla Pyskowic wymieniają jako mocne strony i szanse strony w zakresie ekologii:

- Położenie geograficzne miasta na obszarze nie skażonym ekologicznie
- Walory turystyczne i przyrodnicze otoczenia
- Proekologiczna polityka władz samorządowych w zakresie uregulowania gospodarki wodno ściekowej i ograniczenia emisji niskiej
- Rozwiązany problem składowania odpadów komunalnych w ramach porozumienia z sąsiednimi gminami

Jako słabe strony i zagrożenia w zakresie ekologii podano:

- Zanieczyszczona rzeka Drama i zbiornik wodny Dzierżno Małe

- Nieuregulowana gospodarka wodno-ściekowa w rejonie Zaolszan i Dzierżono oraz w rejonach stref inwestycyjnych
- Wysoki poziom emisji niskiej

9.7. NAJWAŻNIEJSZE PROBLEMY I PLANY W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA DO ROZWIĄZANIA NA TERENIE PYSKOWIC

Problem ochrony zasobów przyrodniczych w Pyskowicach ujmowany jest w dokumentach w sposób zróżnicowany w zależności od rodzaju zasobów.

Do głównych źródeł zanieczyszczeń środowiska zaliczono:

- 1) zrzuty ścieków komunalnych;
- 2) zanieczyszczenia komunikacyjne z dróg: Nr 40, Nr 94 i 901;
- 3) niską emisję zanieczyszczeń z palenisk domowych;
- 4) zanieczyszczenia rolnicze.
- 5) w południowej części Miasta jakość środowiska obniżana jest poprzez składowanie odpadów

W Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska przyjęto dla Pyskowic następujące cele, godne z obowiązującą „Strategią rozwoju województwa śląskiego na lata 2000-2020” oraz „Programem ochrony środowiska dla województwa śląskiego”:

- Poprawa jakości środowiska naturalnego i kulturowego oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni.
- Ochrona i wzrost różnorodności biologicznej (genetycznej, gatunkowej i siedliskowej), ochrona i wzrost różnorodności krajobrazowej oraz wzrost lesistości województwa i ochrona lasów

Osiągnięcie wyznaczonych celów na terenie Gminy planuje się zrealizować poprzez :

- zalesianie i zadrzewianie nowych terenów, w tym gruntów nieprzydatnych lub nieefektywnych dla gospodarki rolnej (grunty niskich klas bonitacyjnych);
- rewaloryzację pozostałości zabytkowych założeń zieleni, realizacja punktów i platform widokowych oraz tworzenie zazielenionych ciągów pieszych i ścieżek rowerowych;
- urządzenie i utrzymywanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków, w tym prace pielęgnacyjno-konserwacyjne zmierzające do zwiększenia atrakcyjności terenów w ramach tzw. „Pyskowickiego Traktu Wypoczynkowo-Turystycznego” obejmującego dolinę rzeki Dramy, Dzierżno Małe, miejskie parki i zieleńce.

- ukształtowanie regionalnego systemu obszarów chronionych w tym zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Las Mikoszewina”, zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Las Dzierżno”, zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Łąki nad rzeką Dramą”, obszar chronionego krajobrazu „Dzierżno Małe”,
- wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony przyrody, w tym edukacja dzieci i młodzieży, rozwój sieci przyrodniczych ścieżek dydaktycznych.

W zakresie ekologii i ochrony środowiska w najbliższych latach (do 2013) Plan Rozwoju przewiduje się realizację następujących projektów:

- uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej w rejonie ul. Rieczna i Zaolszany, ul. Mickiewicza, dzielnicy Dzierżono, Kolonia Pyskowicka, Czerwionka
- kontynuacja modernizacji i rozbudowy miejskiej sieci ciepłowniczej

W gminie położono również duży nacisk na edukację mieszkańców, ukierunkowaną na ochronę środowiska i kształtowanie proekologicznych wzorców zachowań. Jej głównym celem jest: zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy Pyskowice w zakresie prawidłowego gospodarowania wszystkimi komponentami środowiska. Gmina zamierza zrealizować ten cel przez:

- realizację programu edukacji ekologicznej w szkołach,
- tworzenie ośrodków edukacji ekologicznej,
- promocję i pomoc w tworzeniu gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych,
- opracowanie projektów ścieżek ekologicznych i tras turystycznych,
- organizowanie konkursów promujących racjonalne korzystanie ze środowiska,
- wdrożenie systemu zarządzania środowiskowego,
- promowanie walorów krajobrazowo-przyrodniczych gminy.

Podstawowe przyjęte kierunki działań to:

- zwiększenie ilości pracowników do realizacji zaplanowanych przedsięwzięć z zakresu edukacji ekologicznej,
- zwiększenie ilości szkoleń dla pracowników,
- podwyższenie świadomości ekologicznej mieszkańców z zakresu prawidłowego gospodarowania komponentami środowiska, w tym gospodarowania odpadami komunalnymi.

Założone przez gminę zadania są sukcesywnie realizowane, w miarę możliwości finansowych gminy. Właśnie te możliwości finansowe stanowią główną barierę i spowalniają postęp prac nad wdrażaniem Programu Ochrony środowiska w Pyskowicach. Bariere stanowi również mała aktywność własna mieszkańców i często ich niska świadomość ekologiczna.

Zaplanowane do realizacji zadania w Programie Ochrony Środowiska na lata 2008-2015 to zadania z zakresu:

- Gospodarki odpadami
- Ochrony gleby i powierzchni ziemi
- Ochrona powietrza
- Ochrony przed hałasem
- Ochrony przed niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym
- Gospodarki wodno-ściekowej
- Ochrony przyrody
- Zagrożenia poważną awarią
- Edukacji ekologicznej
- Monitoringu środowiska

Zawarta w Programie Ochrony Środowiska polityka ekologiczna Pyskowic stawia sobie za zadanie realizowanie polityki ekologicznej państwa, rozumianej jako zjednoczenie celów ochrony środowiska z wyzwaniami zrównoważonego rozwoju w warunkach zjednoczenia się Europy i rozszerzania ogólnoświatowej troski o Ziemię i jej przyszłych mieszkańców. Dla Gminy oznacza to sukcesywne z roku na rok ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska.

10. Podsumowanie wyników ankietyzacji i wnioski

W opinii większości ankietowanych **warunki życia i mieszkania** na przestrzeni ostatnich lat nie uległy zmianie lub poprawiły się, a większość z nich została oceniona jako dobra lub bardzo dobra. Najlepiej oceniono zaopatrzenie w wodę, a najgorzej stan dróg.

Najwięcej ankietowanych oceniło jako dobre lub bardzo dobre:

- zaopatrzenie w wodę - 79%
- kanalizacja – 59%
- sposób ogrzewania – 55%
- komunikacja – 41%
- zagospodarowanie / usuwanie odpadów – 39%

Najwięcej ankietowanych oceniło jako przeciętne:

- czystość i porządek – 45%
- warunki pracy – 44%
- warunki rekreacji – 44%

Najwięcej ankietowanych oceniło jako złe lub bardzo złe:

- stan dróg - 64%

W opinii większości ankietowanych **stan środowiska naturalnego** na przestrzeni ostatnich lat polepszył się lub nie uległ zmianie.

Większość ankietowanych oceniła jako dobre lub bardzo dobre:

- stan zieleni – 51%.

Najwięcej ankietowanych oceniło jako przeciętne:

- jakość wody – 52%
- jakość gleb – 52%
- gospodarowanie przestrzenią – 45%
- czystość powietrza – 43%

W opinii największej ilości ankietowanych **bogactwem przyrodniczym** Pyskowic jest zieleń, a następnie zbiorniki wodne, przy czym zieleń znajduje się w lepszym stanie niż zbiorniki wodne. Prawie 1/3 ankietowanych nie ma na ten temat zdania lub się nie orientuje.

Zagospodarowanie przestrzeni w mieście uzyskało dominującą średnią ocenę. Wśród pozostałych ankietowanych przeważają oceny pozytywne w odniesieniu do wykorzystania specyfiki środowiska naturalnego przy zagospodarowaniu przestrzeni, natomiast opinie dotyczące samego zagospodarowania przestrzeni są w równej mierze pozytywne jak negatywne. Większość mieszkańców nie zgłasza też szczególnych uciążliwości związanych z prowadzonymi inwestycjami. Najbardziej dokuczają mieszkańcom łączące się z inwestycjami niedogodności w ruchu drogowym (dezorganizacja lub nasilenie).

Wpływ środowiska na zdrowie był oceniany w równej mierze jako korzystny, jak i niekorzystny, a znaczna część ankietowanych miała trudności z dokonaniem oceny. Duża ilość ankietowanych nie wyraziła żadnych oczekiwań w odniesieniu do zmian mających poprawić walory zdrowotne środowiska. Wypowiedzi dotyczące oczekiwań były bardzo zróżnicowane. Najwięcej osób sygnalizowało potrzebę zmniejszenia niskiej emisji i poprawy warunków rekreacji.

Najwięcej ankietowanych oceniło **warunki funkcjonowania i rozwoju gospodarstw rolnych** jako przeciętne. Ok. 1/3 ankietowanych nie zajęła żadnego stanowiska w tej kwestii. Również ok. 1/3 ankietowanych nie wypowiedziała się odnośnie **rolnictwa ekologicznego**. Osoby, które wyraziły swoją opinię częściej powały, że

odpowiednie są:

- warunki przyrodnicze - 38%

nie są odpowiednie warunki

- finansowe – 28%
- wiedza rolników – 25%
- zainteresowanie rolników – 19%
- możliwości techniczne – 18%.

Jako **zalety miejsca zamieszkania** podawano przede wszystkim cechy typowe dla małej miejscowości takie jak cisza, spokój, prywatność, brak dużego przemysłu, możliwości związane z rekreacją. Jako główne wady podano przede wszystkim brak miejsc rekreacyjnych i zły stan dróg. Wady postrzegane przez mieszkańców były bardziej zróżnicowane niż zalety. Duża ilość ankietowanych (1/4 w przypadku zalet i ok.1/3 w przypadku wad) powstrzymała się od wypowiedzi.

Najczęściej wymieniane zalety Pyskowic	Najczęściej wymieniane wady Pyskowic
<ul style="list-style-type: none"> • cisza i spokój, prywatność • przyroda • mała miejscowość • brak dużego przemysłu • rekreacja • dobra infrastruktura usługowa • bliskość dużego miasta • dobra komunikacja • zbiorniki wodne 	<ul style="list-style-type: none"> • brak miejsc rekreacyjnych • zły stan dróg, brak chodników • duży ruch samochodowy, ciężki transport • zła organizacja ruchu, brak parkingów • problemy z komunikacją • brak dbałości o otoczenie • uciążliwe zachowania mieszkańców • śmieci • niska emisja • kanalizacja • brak pracy • hałas

Duża ilość ankietowanych nie wypowiedziała w kwestii **problemów w zakresie ochrony środowiska**. Osoby, które się wypowiedziały najczęściej zgłaszały jako problem:

- śmieci
- niską emisję
- niszczenie zieleni
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych
- brak funduszy
- niską świadomość ekologiczną
- uciążliwości związane z firmami

To, co powinno być jak najszybciej zrobione w zakresie ochrony środowiska, to w opinii większości ankietowanych:

- rozwiązanie problemów związanych ze śmieciami
- poprawa jakości ogrzewania i termomodernizacja, dzięki temu likwidacja niskiej emisji
- poprawa odprowadzania i oczyszczania ścieków
- poprawa jakości dróg i organizacji ruchu drogowego

- większa dbałość o zielenie miejską
- poprawa jakości wód powierzchniowych
- wprowadzenie proekologicznych zakazów i kar
- rozwijanie warunków dla turystyki i rekreacji

Wyniki ankietyzacji w odniesieniu do dokumentów programowych gminy wskazują na dużą zbieżność pomiędzy opiniami, oczekiwaniami i postulatami respondentów, a przyjętą w zakresie ochrony środowiska polityką władz, poza opcją wprowadzenia zakazów i kar. Władze samorządowe skłaniają się raczej do edukowania i promowania niż karania.

To, co powinno być jak najszybciej zrobione w gminie wg ankietowanych to rozwiązanie problemów związanych ze śmieciami, a jednym z podstawowych wymogów realizujących Program Ochrony Środowiska na terenie Gminy Pyskowice jest uporządkowanie gospodarki odpadowej. przy czym jako podstawowy priorytet gospodarki odpadami w Gminie do roku 2015 przyjęto – ograniczenie do minimum negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko.

Pozostałe postulaty znajdują również odzwierciedlenie w dokumentach programowych gminy.

Ograniczone środki finansowe powodują jednak, że nie zawsze oczekiwania mieszkańców są realizowane lub planowane do realizacji w satysfakcjonującym terminie czy zakresie. Zadania zaplanowane są na wyrost, aby w przypadku pojawienia się wolnych funduszy zagospodarowywać je wg wcześniejszego systemowego planu. Niektóre zaplanowane zadania jak np. rewitalizacja jeziora Dzierżno Małe, czy odbudowa starego dworca kolejowego bywają też większe niż aktualne możliwości gminy – te tereny nie są własnością gminy, z czego nie zawsze mieszkańcy zdają sobie sprawę. Sami mieszkańcy czasem również nie realizują możliwych dla siebie działań w zakresie ochrony środowiska np. wyrzucając śmieci w nie przeznaczonych do tego miejscach, niszcząc zielenie przez np. parkowanie samochodów na trawnikach, czy używając nieodpowiedniego opału. Wskazuje to na potrzebę rozwijania dialogu pomiędzy władzami a społeczeństwem dotyczącego dbałości o środowisko: z jednej strony rozwijania świadomości i wiedzy mieszkańców, z drugiej przekazywania im przez Władze Samorządowe informacji o planach i działaniach.

Z analizy ankiet wynika, że spora część ankietowanych jest słabo zorientowana w zakresie polityki gminnej w odniesieniu do ochrony środowiska. Znaczną pomocą mogłoby być organizowanie w tym temacie konstatacji społecznych, których efektem mogłoby być planowanie i podejmowanie wspólnych akcji na rzecz środowiska. Ze względu na małą obecnie aktywność mieszkańców i często zgłaszany w trakcie ankietyzacji brak przekonania o możliwości wywierania wpływu może być to proces wymagający czasu i cierpliwości.